

PRIMER **RECULL**
DE
RELATS

En honor a:
SOLEDAD
ESTORACH

Utopies i distopies a Ponent

THOR 3

Disseny de la portada: THOR SAN @thorsana
Il·lustracions de: THOR SAN @thorsana
Contraportada: Article de Soledad Estorach, Acracia, 6 de febrer de 1937
(Biblioteca-Hemeroteca IEI)
Disseny cartell recull relats: Leti Fabre

Biblioteca Anarquista Maria Rius
Carrer Corts Catalanes, 79
25005 Lleida
bibliotecamariarius.org

Maquetació: SRM i AHG
Impressió: Bauma Tallers Gràfics
Correcció: Laura Lascorz i Fernández, Meritxell Mir i Roca

Autoedició Biblioteca Maria Rius
Primera edició: març 2024
Públicat per:

**BIBLIOTECA
ANARQUISTA
MARIA RIUS**

Espai antiautoritari de debat i reflexió

RECULL DE RELATS

En Honor a
Soledad Estorach

**Utopia i distopia
a les terres de Ponent**

08-09

PRÒLEG

Biblioteca Anarquista

Maria Rius

—

11-15

UN DELS CONTES

DE SMERALDO

Joel Presseguer Camps

—

17-21

VIATGE D'ANADA

Paula R. Ainsa

—

23-27

EL NERVI DE LA

LLIBERTAT

Esther Sancho i Pau Juvillà

—

29-33

LA PRESÓ DEL TEMPS

Isis Giménez García

—

35-39

CARNET DE

PARELLA

Anna Gabernet Piqué

—

41-43

EL DIARI D'EVA

Dimoni Pelut

—

45-49

I MALGRAT TOT,

LA VIDA VA BROTAR

Diego García

—

51-53

BALAGUER

CIUTAT TROPICAL

volíak diörn

—

	55-58
61-67	AQUELL ESTIU DEL 36
QUI ERA	Iván M.J.
SOLEDAD ESTORACH?	—
Biblioteca Anarquista	
Maria Rius	
—	
	69-73
	I TU? RECORDES COM
	VAM ARRIBAR FINS AQUÍ?
75-77	Mònica Deltoya
UN INSTANT DE TEMPS	—
Menta i Poliol	
—	
	79-83
	“I DE POSTRES POMA!
85-89	I NO NECESSITA CULLERA!”
UN DIARI	Jordi Martí Font
SENSE INTERNET	—
Casimiro	
—	
	91-95
	LA TERRA FERMA
97-101	Ainhara
PORCINO	—
Jordi Poch i Sabaté	
—	

PRÒLEG

Els llibertaris sempre hem mantingut la proposta social de fomentar la cultura i l'educació, allò que es diu moltes vegades: "on hi ha anarquistes hi ha a prop una biblioteca o una impremta".

Una de les activitats de la Biblioteca Anarquista Maria Rius ha estat la realització del I Recull de Relats que enguany ha proposat la utopia i la distopia com a tema per a les narracions.

8 A participar en aquest recull, tothom s'hi pot engrescar perquè l'objectiu és poder promoure una escriptura on tothom hi tingui cabuda: tant els que ja porten pàgines omplertes d'històries com els que potser encara en tenen poques, d'escrites. És a dir, a totes les persones al marge de l'edat, la condició, l'experiència narrativa... Aquest ampli ventall ens dona la possibilitat d'imaginar futurs alternatius, de pensar, de reflexionar sobre noves alternatives, de fer-nos nous plantejaments o de plantejar-nos altres maneres de viure, de relacionar-nos i respectar-nos. En resum, imaginar-nos una vida que inclogui els valors llibertaris i la manera com ens imaginem la societat que anhelem com a anarquistes. Una societat que no estigui lligada a l'acumulació material i egocèntrica, aquella que volem evitar i contra la qual lluitem.

Aquesta tendència d'imaginar el món al que aspirem és difícil davant d'un seguit de propaganda constant de distopies, desesperança i immobilisme que ens arriba per tot arreu i que ens travessa fins a ser també transmissors, molts cops, d'un sentiment de derrota.

Com a Biblioteca Anarquista Maria Rius creiem que cal trencar amb aquesta inèrcia, posar en dubte aquestes

suposades veritats inamovibles. I com a anarquistes, hem de saber a què volem aspirar individualment i col·lectiva, hem de saber transmetre esperança i ganes de lluitar, i creure que no és només una utopia sinó una futura realitat per la qual ens ajuntem i organitzem en el dia a dia i en els nostres llocs de militància.

I, com ens agrada la lletra escrita, amb els relats que hem rebut, hem decidit de fer-ne una publicació amb la finalitat d'augmentar i afavorir la lectura. Fet que va lligat a la reflexió, a la interpretació i a la pràctica de l'exercici de l'escriptura i la narrativa. Tot plegat és una mostra de respecte a l'entusiasme de les participants, ja que gràcies al seu esforç han promogut i enriquit les activitats de la Biblioteca.

Aquest I Recull de Relats va encapçalat amb el nom de la Soledad Estorach, personalitat que va protagonitzar la lluita contra el feixisme durant els anys trenta del segle passat i que va participar, primer, en la creació del "Grupo Cultural Femenino CNT", i més endavant, en l'Agrupació "Mujeres Libres".

Tenim una doble intenció amb aquest certamen, la primera és que hi hagi continuïtat i la segona, volem donar a conèixer altres persones que han tingut una trajectòria de lluita o resistència a les nostres terres. Per això, el II Recull de Relats durà el nom d'una nova personalitat lligada a l'entorn del món llibertari.

Agraïm de nou a les participants la seva col·laboració, que ha estat engrescadora per a tothom. I també a totes les persones que han contribuït amb les il·lustracions, la maquetació i la correcció.

Biblioteca Anarquista Maria Rius
Març 2024

UN DELS CONTES DE SMERALDO

11

Joel Presseguer Camps

El que es transcriu a continuació és una de les narracions, escollida a l'atzar, del recull de contes de Smeraldo. Els Contes de Smeraldo són coneguts arreu de la Confederació, i destaquen per la seva capacitat d'il·lustrar els principis confederals a partir d'exemples històrics. Qualsevol dificultat per entendre algunes de les coses aquí relatades és comprensible, sobretot per qui viu encara en el passat i, malgrat que ja és a prop, encara no conegui la revolució que ha d'esdevenir.

Quan hi va haver la revolució en aquestes terres que avui porten per nom Smeraldo, la majoria de localitats van derruir l'antic món i van afanyar-se a construir-ne un altre a partir de les seves ruïnes, perquè portaven un món nou dins els cors i a més a més els anava creixent a cada instant. No va ser el cas, però, d'una de les comunes de Smeraldo, anomenada Comuna dels Alamús. No se sap ben bé per quin motiu en lloc de convertir el passat en ruïnes se'n va apartar tranquil·lament i la nova Comuna dels Alamús es va construir als peus d'un tossal a un parell de quilòmetres dels Alamús Vell.

12

Des de l'inici aquesta situació inèdita va demostrar tenir els seus avantatges. El poble, que havia quedat més o menys intacte, es va convertir en un gran teatre on un cop l'any els habitants de la Comuna hi representaven els temps de la revolució. El dia assenyalat les masses sortien del paradís anarquista i recorrien els dos quilòmetres de camí de terra cap als Alamús Vell. A l'arribar sempre quedaven fascinats per la densitat absurda dels carrers, pels tombants afilats de les cantonades, pel terra. Caminaven i la duresa del ciment els produïa la sensació d'estar sota la llei d'una altra gravetat. Miraven les cases i els marejava el fet que fossin totes de diferent mida. Acabades sense ordre ni concert, mostraven arrebossat, pedra o totxo caravista, i a l'endinsar-se en l'antic poble els habitants de la Comuna sentien que se'ls empassava una boca inquietant, de dentadura corcada i irregular. Sota l'embuix d'aquelles carcasses del passat es duia a terme la recreació del món antic de les relacions de producció capitalistes, que en breus moments tornarien a matar.

El temps, que és inexorable i altera fins i tot les utopies, va anar

passant. Les noves generacions, desconexades de l'antic sistema d'opressió capitalista i patriarcal, ja no trepitjaven els Alamús Vell amb la inquietud de les antigues, els temps de la revolució quedaven cada cop més lluny i les representacions perdien versemblança. La realitat que recreaven sobre plànol se'ls movia a força de ser distant i l'èpica es perdia en un tanteig calidoscòpic de subversions. Confonien l'ajuntament amb la mansió del cacic, el tanatori amb el bar, el casal amb l'ambulatori, i els textos que recitaven se'n ressentien. En l'escena del judici del cacic, el pobre diable apareixia tot malfargat amb bata verda, mascareta quirúrgica i bisturí, el qual agitava furiosament enlaire quan la torba el sentenciava a mort per negar-se a practicar l'avortament. Trobaria el seu destí, no per incoherent menys just, sent afusellat en l'últim acte. L'embolic a l'hora de repartir les culpes era de tal magnitud que amb el cacic era metrallat el metge del poble, sentenciat per adoctrinament de canalla i consum de carn, juntament amb un mestre d'escola culpable d'especular amb el preu del gra que havien enxampat fugint amb un cotxe car.

13

En les generacions següents es pot dir que tot plegat va prendre un gir cap a l'interior. La revolució havia perdut irremeiablement contingut i forma, però en quedava una vaga sensació de solemnitat que els habitants de la Comuna sabien aprofitar. Així, l'obra col·lectiva que abans es representava anava desgranant-se com el pa sec que es llença als coloms, i cadascú en prenia segons les seves íntimes necessitats. Quan el segon acte arribava al moment on l'alcalde era lapidat, en lloc d'entonar una penosa defensa del sistema parlamentari liberal com hauria fet si hagués estat fidel al text original, l'actor esclatava en plors i cridava "Maraja, Maraja, sempre t'he estimat", mentre anava desapareixent cobert per una cabaneta de falses pedres de suro i la gent mirava de reüll la Maraja de carn i ossos que es posava roja com una tomata. Petites catarsis inversemblants com aquella actualitzaven i donaven sentit a l'obra, que agradava cada cop més i es passava a fer deu, quinze, vint cops l'any.

Així, com més s'allunyava de la realitat anterior a la revolució, l'obra es representava més recurrentment. Totes les il·lusions abstractes que es feien difícils de pronunciar al paradís quotidià de la Comuna prenien forma en el llenç en blanc en què havia esdevingut els Alamús Vell. A força de modelar un relat ja inseparable de la pròpia vida, les persones havien alterat l'espai per acomodar-lo a les noves funcions. A més, gran varietat d'elements provinents de la Comuna, que la constant representació teatral havia imbuït d'una dignitat especial, anaven sedimentant als Alamús Vell. El teatre havia quedat tan arrelat al present que fins i tot algunes persones s'havien quedat a viure dins d'antigues escenes. En representar, per exemple, l'èpic assalt al banc per part dels temporers, que temps ençà havia estat un dels moments més tensos del tercer acte, ara s'entrava en un banc l'interior del qual s'havia convertit en el dormitori de sis infants, on el més petit de tots s'encarregava de mantenir el tènue fil argumental entregant als actors uns papers rectangulars que volien ser diners.

14

Les generacions es van anar succeint fins que la transformació es va completar i va deixar els Alamús Vell irreconeixible, és a dir, absolutament conegut, equiparable a la mateixa Comuna. La semblança era tal que passat un temps s'havien fet impossibles de distingir, no quedava ningú capaç d'afirmar amb seguretat el nom del lloc on era, ni si en aquells moments estava actuant. Cadascun dels dos pobles, a causa de l'existència de l'altre, mantenia la lleugeresa de les coses reflectides al mirall, i havia quedat a la decisió dels habitants especificar quin era l'espai on desenvolupaven la seva vida quotidiana, i quin el lloc on es desplaçaven per representar la vida no viscuda. Recórrer els dos quilòmetres de camí de terra era una forma de recordar que les coses sempre podrien ser diferents, i la interacció entre els dos indrets era tan rica en possibilitats que havia aconseguit diluir, quasi sense voler, l'embat grumollós del poder que estava començant a quallar en territoris propers.

Quan la resta de les comunes de Smeraldo van tenir notícies del que

estava passant, no van dubtar a fer el mateix, i cada comuna es va duplicar. Així és que es va establir un dels principis més importants de la Confederació, i és per això que fins avui regim la nostra vida a partir de la idea de canvi, on la revolució queda protegida en la seva eterna mutabilitat.

VIATGE D'ANADA

17

Paula R. Ainsa

Estimadíssima Jane,

Aquest matí m'he despertat pensant en tu. Més ben dit, ha passat una cosa que m'ha recordat a tu. En aquesta manera de sobrepensar-ho tot que tens, d'anticipar-te a les coses abans que passin, de valorar els riscos abans de triar el camí. He pensat que em vindria bé una miqueta de tu. Si no hagués decidit enterrar el meu mòbil fa ja gairebé 8 anys... mare meva, com passa el temps. Qui ens ho hauria dit que això duraria tant, només ens vam atrevir a somiar a 5 anys vista. Te'n recordes? Últimament no puc deixar de veure'ns allà a totes. Davant de casa teva, amb el camp d'oliveres de fons i els colors del vespre més bonic del món, totes somiant com ens vèiem al cap de 5 anys, com vèiem el nostre horitzó revolucionari. El que no sabíem és que hi ha vegades que sí, que la vida converteix els tant de bo en veritats com a punys. Però el que volia dir... si no hagués enterrat el mòbil t'hauria trucat, o potser enviat un d'aquells àudios eterns que escoltaves a doble velocitat.

18

Et trobo molt a faltar i em fa por que quan t'arribi aquesta carta ja ho hagi fet. Sento a la panxa una força imparable. Sé que no hauria. Sé que hauria de pensar-ho, però hi ha vegades que no podem triar, Jane, ja ho saps, hi ha coses a la vida que no podem només imaginar, les hem de viure. Coses que van contra la nostra naturalesa. Si no, per què seria aquí jo sense tu. Per què hauria disparat a aquell policia. Per què tantes coses. M'agradaria tenir la capacitat de valorar els riscos, espero que el preu a pagar no sigui perdre tot el que hem construït. T'encantaria veure com hem recuperat l'Horta de Lleida, Jane. El que abans eren fruiters artificials que depenien d'una extracció desproporcionada d'aigua, químics i plàstics ara són plantacions de fruiters de secà. Van investigar la pluviometria a 40 anys i han plantat varietats més resistents. Va ser gràcies al coneixement dels temporers. Ho tenien claríssim. Ai! I ja és el tercer any d'en Kwen a l'escoleta. Avui han anat a La Mitjana a fer un fanzine sobre les espècies autòctones del riu Segre, just al costat del molí que van recuperar les unitats familiars de la Xarxa.

Han trobat una granota que no apareixia a cap enciclopèdia i l'han batejat com la granova –de granota nova. He de parlar amb Lia per veure si és possible que s'hagi creat una nova espècie, seria el més probable, una mutació per sobreviure a la contaminació, ens estàvem quedant gairebé sense amfibis. A més, el senyor Ferran per fi s'ha adonat de com de positiu està sent el nostre sistema per a les famílies del barri i per fi s'ha sumat a nosaltres. Te'n recordes quan li robàvem les prunes per a fer aigua? Ara ha col·lectivitzat tots els camps! Ell, com tots els tios cis que se sumen a la comunitat, comença els seus viatges la setmana que ve. Com està funcionant allà el tema? Aquí ja són uns dos-cents els homes cis que estan participant en això de connectar-nos a les 6 comunitats que hem aconseguit; ser nòmades per connectar-nos amb la resta, han entès que si es queden a les comunitats les destrueixen i en aquesta fase de la revolució la seva funció és viatjar, acompanyats d'alguna de nosaltres, i connectar recursos. Si es queden massa temps a la comunitat, la corrompen. És així, una pena. Sempre ho havíem sabut, encara que caldrà anar una mica més ràpides amb aquest tema, no és gaire realista que serveixi si anem creixent, encara que ara com ara ens facilita les coses i és una victòria que la majoria hagin entès que les comunitats són liderades per dones i identitats dissidents de gènere. La dona –es diu Luisa, per cert– i les filles del senyor Ferran es queden encantades, ahir van participar en la seva primera assemblea de comuna. Aquesta dona m'encanta. Ell sembla que també està content, al final tothom se sent útil i té el seu lloc. A poc a poc. Amb les formacions potser canvia alguna cosa. Encara que ja saps el que jo penso, l'única masculinitat que es pot deconstruir és la que no s'ha construït, per més que no hi estiguis d'acord, el temps de moment no em treu la raó. A veure en el futur com ens va. Veurem en què queda. És tan emocionant.

19

T'escric pel que m'està espantant. Perquè si no ets tu, ningú no em pararà. Encara que potser ni tu ho aconsegueixis. Me'n vaig d'aquí, i vull proposar a la resta de l'organització que vingui amb mi. Ja no ens necessiten. La nostra presència aquí està limitant més que

potenciant la capacitat revolucionària del Segrià. Ho he vist clar: era per això que érem anarquistes. Les comunitats que hi ha a Ponent estan preparades. L'assemblea regional de portaveus va ser increïble. Hi ha referents comunitàries que ens donen mil voltes, amb les armes, amb les idees, amb la manera d'educar... Saben què és el millor per a les seves comunitats, per a la regió i per a la revolució. Saben que defensen la vida. I que aquesta és la manera més digna de viure-la i més sostenible per al futur de les seves filles. La roda ja està girant i aquí no pararà. Em va alegrar llegir en l'últim informe que a la Garrotxa seguia igual.

20

Tenim ja 4 municipis del Segrià a més de Lleida. Va ser un encert començar per Torrefarrera, ens va facilitar molt estar prop de l'Horta per poder convèncer la gent, encara que està clar que sense tants anys de feina, sense el Batec, l'Escola Popular, la PAH, la Biblio... Res hagués estat possible. Allà es va plantar la llavor. Però ha arribat el moment de fer un pas més: el Pallars. Sé que mai no ens vam posar d'acord en això. Consolidar-nos per obrir-nos. Només en els barris i pobles que coneixem, on ens coneixen. Que com a mínim algú de l'organització hagi viscut allà 3 anys per començar a proposar adherir-se al sistema de comunes. Sé tot això. Ho sé. Però m'avorreixo. Es pot voler tornar a un sistema de merda quan has aconseguit la utopia? He pensat d'anar allí, tantejar i conèixer el terreny, tinc algunes amigues del passat que potser ens poden donar un cop de mà... I veure les possibilitats, camuflar-nos entre la gent, conèixer-la, veure les aliances, si ja hi ha algun fil d'on estirar... Puc demanar documentació nova i sempre he volgut posar-me lents de contacte i tenir els ulls verds. A més, i aquestes coses només te les puc dir a tu, hi ha alguna cosa en això de currar, tornar a pagar un lloguer, descobrir nova música de merda comercial... que m'atreu. És molt difícil d'entendre, però encara ho és més de sentir. Creu-me. Si vam resistir la repressió quan vam declarar l'autonomia de Lleida, quan ens van voler detenir a la Paeria... Si vam superar això, si vam superar les bales, si la gent va ser la revolució... Això no ha de ser més difícil.

Fins i tot em salten les llàgrimes quan recordo el moment en què vam guanyar amb majoria absoluta les eleccions municipals i vam dissoldre l'Ajuntament. Em quedaria a viure en aquell moment d'alegria. Va ser la primera mesura. I la desfilada de tots per la Paeria? Que es fotin. Els d'aquí i els vostres. I després, quan ens van declarar terroristes i van venir a per nosaltres. Sort que estàvem preparades. Sort que el poble mai no va perdre l'esperança. Encara no entenc per què aquí va ser tan dur, per què tanta violència en relació a altres territoris, bé, sí que ho entenc. Racisme una vegada més. Suposo que no podien tolerar que les comunitats afrodescendents que serveis socials havia desplaçat de Barcelona a Lleida s'organitzessin i fossin l'espurna que va cremar tot el seu sistema de merda burgès. No és el mateix disparar migrants apostant per la revolució que catalans, clar. Aquí això mai no hauria estat possible sense la determinació de les comunitats migrants.

8 anys ja, Jane. 8 anys vivint on sempre somiàvem, encara que dormint molt poc. 8 anys sense veure't. Intentaré pensar com tu, valorar bé els riscos, prevenir els perills, anticipar-me i fer-ho quan i com toqui. Potser ara puc anar- vos a veure, veure com funciona allà el sistema, veure amb els meus propis ulls com funciona l'antiga filatura que ens està proveint a totes. El que abans eren dues hores de cotxe ara són dies. Sort que guardem tots els mapes de les carreteres secundàries. Tot això no té res a veure amb veure't a tu, clar. Qui sap. Espero que no em matis. Espero que aquesta carta t'arribi abans que em vegis entrar a casa.

Mai teva, sempre amb tu.

Jara

30 d'agost de 2036

EL NERVI DE LA LLIBERTAT

23

Esther Sancho
i Pau Juvillà

La va trobar mentre voltava les paradetes que omplien, el darrer divendres de mes, el nervi de la rambla de Ferran. Sobre una taula plena de llibres i objectes en la fina frontera que separa antiguitats de deixalles, una caixeta de fusta rectangular amb fotografies velles.

S'hi va fixar de seguida. Hi sortia una dona a peu dret i de mirada decidida que duia a terme un parlament escortada per un cartell de Dones Lliures penjat a la paret de darrere seu. El va girar, al revers i escrit en una cal·ligrafia tortuosa "Soledad Estorach Mujeres Libres, 1937".

El va clavar a la paret de la seva habitació, en aquell projecte col·lectiu que, sota el nom de centre social ocupat "la Gàbia" donava vida a un immoble en desús propietat de l'Empresa Municipal d'Urbanisme en la Lleida del 2004. Aquella imatge li transmetia un magnetisme especial que no sabia explicar, una mena de fil roig i negre que la transportava a un passat de lluites.

La matinada del 24 de juliol del 2006 les excavadores, protegides per la policia, farien miques aquells murs, però no els somnis que hi contenien i que, com la Soledat, havien esdevingut llavors.

24

Una muntanya de motxilles, caixes i bosses atapeïdes de diferents estris, roba i llibres s'apilaven aquella tarda a la seu del sindicat. Un destí provisional d'unes pertinences salvades de bon matí per mans solidàries que poca cosa més havien pogut fer, a banda de maleir uns robòtics i impassibles ARRO.

De mica en mica aquella pila havia anat descendint fins a quedar una sola caixa que, sis mesos després, seguia completament oblidada. A poc a poc, però, el seu contingut aniria minvant. La secció del metall s'enduria un llibre, un mirall faria cap al bany desballestat del final del passadís, els carpesans es reutilitzarien al servei jurídic... i així fins que la capsa mostraria la seva panxa de cartró.

Després de trenta-cinc minuts de xerrera, aquell advocat d'empresa, suat i sufocat sota aquella toga envellutada, tot just havia exposat la introducció de la seva avorridíssima i llarga dissertació sobre les bondats del nou sistema de torns a la fàbrica tèxtil. Una modificació impugnada pel sindicat perquè els canvis només afectava

dones i, entre aquestes, curiosament únicament les afiliades a la secció anarcosindicalista.

Entre dibuixets geomètrics al marge del foli i llistats de coses pendents, l'advocada del sindicat obria i tancava les anelles d'aquell carpesà que li descobriria, en el seu ventre, una foto antiga de cantons ratats.

L'advocat empresarial acabava d'escopir les darreres mentides i mitges veritats amb què cloïa el seu al·legat, era el torn de l'advocada. La lletrada, alçant el to per defensar les treballadores de l'enèsima maniobra patronal per amargar-les-hi l'existència, aniria desgranant les conclusions de la part actora sense poder apartar la mirada d'aquella dona ferma de la fotografia que li contagiava una inusitada sensació de seguretat.

Els aplaudiments de la bancada de les treballadores, seguits d'una bona esbroncada de sa senyoria, indicaven que el judici havia quedat vist per sentència.

Anaven mal dades per a una empresa poc acostumada a la rebel·lia d'unes dones senzilles i massa avesades a abaixar el cap davant dels senyorets que, no fa tants anys, les manaven netejar el cotxe de l'amo en diumenge o fins i tot aguantar les seves criatures quan la senyora havia de deixar el poble per anar a la sastreria de Lleida.

La Maria Luisa en tenia 14 quan va començar al torn de tarda, per allà l'any 1967. Tot just havia arribat del seu Albudeite natal on no hi havia esperança de trobar una feina per guanyar-se la vida, fugint d'un pare maltractador i una mare malalta.

La seguien les tres germanes petites: la Isidra, la Remedios i la Luisita, que odiava la fàbrica, el poble i el Segrià, però per sobre de tot detestava el seu poble natal, la comarca del Mula, la seva família i, especialment, que no haguessin fet l'esforç de procurar-li un nom diferent del de la primogènita. Ella, que no havia guanyat mai res ni tan sols el dret a un nom propi, guanyaria aquell judici i li podria fer caure la cara de vergonya a l'encarregada.

La Luisita frisava imaginant-s'ho quan va recollir aquella foto en blanc i negre que li havia caigut a l'advocada. Hi sortia una noia decidida que parlava dempeus i, al seu costat, una altra asseguda que li

recordava aquella amiga seva, la Montserrat, esblanqueïda i poruga que mai havia sortit del poble i que havia crescut sabent que el seu lloc era a la fàbrica, on tenia la mare, les tietes i un cosí segon amb qui la volien comprometre.

La capatassa li havia fet la vida impossible des del primer dia, posant-la als telers més sorollosos, aïllada de tot i tothom, sota un rebombori eixordador que cessava a la fi del torn, però l'acompanyava arrapat als seus timpans la resta del dia.

La Montse mai no obria boca. Un mal dia d'agost, havia acabat el torn, s'havia tret la bata, l'havia plegat a la perfecció tot fent temps perquè sortís la darrera companya del vestuari, l'havia desat a la guixeta i s'havia penjat, amb la mateixa discreció amb què havia viscut.

La Luisita es va guardar la foto dins la bossa de mà i es va unir a la munió de dones que es disposaven a celebrar el que semblava una victòria judicial imminent, tot allargant rialles i cerveses fins ben entrada la tarda. Al capvespre entrava a casa a empentes i rodolons, recuperava aquella fotografia que la cridava des del fons de la bossa i l'enganxava a la porta de la nevera abans de deixar-se caure al sofà.

26

—
Deu anys més tard, sona el timbre de la porta. Quan la Luisita l'obre la sorprèn una rialla immensa emmarcada en una cara pigada i blanca com la llet.

—Hola, et venim a portar la Gresca! -li respon la nouvinguda.

—La què?, pregunta ella sense entendre res.

Des del fons del passadís la veu de la seva germana aclareix el misteri.

—Són aquella colla de joves que ens venen a arreglar la casa.

—Ah!, respon l'altra. —Passeu, passeu.

A la primera intrusa, la segueixen d'altres armades amb pinzells, pots de pintura, paletes i altres eines, amb pas ferm i decidit.

Són els de la Gresca, una iniciativa que agrupa joves de la ciutat de diferents col·lectius, des d'escoltes fins a sindicats d'estudiants, okupes i indepes que, amb treball voluntari al més pur estil cubà, donen un cop de mà per fer més habitable alguns dels pisos de qui ho necessita.

La casa de la Maria Luisa i la Luisita era un pis vell a la Mariola on havien anat a petar després que tanqués la fàbrica i les expulsessin

de les casetes de la colònia. Les altres dues germanes havien tingut diferent sort, la Isidra s'havia casat amb un taxista rialler amb qui vivia al barri de l'Escorxador i havia aprofitat per treure's el graduat escolar. La Remedios, després de capitalitzar l'atur per obrir un xiringuito de platja (o això deia) s'ho havia petat tot per acabar rondant per França, sense ofici ni benefici, fins que va tornar a Albudeite el temps just d'obrir i tancar de nou la maleta per tornar a desaparèixer.

Aquests de la Gresca s'hi estaran una llarga setmana tapant forats, pintant parets, arreglant portes i finestres i, sobretot, teixint llaços i fent comunitat. El darrer dia compartiran un dinar popular on tothom, també les dues germanes, hi posaran truites, amanides i arròs. Mentre s'ho endrapen, la noia pigada no pot apartar la vista d'una foto penjada a la nevera.

-És un míting de Mujeres Libres, no? - pregunta en veu alta.

-No ho sé. Respon la Luisita. -M'agrada. L'una em recorda una antiga companya de la feina i l'altra em fa pensar en la meva joventut, quan creia que em menjaria el món. La vols?

-Em faria molta il·lusió - diu amb una rialla vergonyosa - però només si me la signes tu.

Així, amb una nova inscripció al revers, de lletra tortuosa i desigual, la foto passa a darrere la carcassa transparent d'un mòbil juvenil.

La imatge serà mostrada immediatament a un veí de la noia, un vell advocat sindicalista en cadira de rodes que somriurà per sota del nas, sense que la seva barba, cada cop menys poblada, li pugui amagar el gest de satisfacció.

-Va, que fas tard! Exclama una veu paterna al replà de l'escala.

-És que hi ha un paquet per a mi a l'estora, no voldràs que el deixi tirat.

Dins de la capsa, un llibre cortesia de l'advocat. Un punt de llibre marca la pàgina que exhibeix la mateixa fotografia que ella ha arreplegat de ca la Luisita amb un peu: "míting a Lleida de Soledad Estorach procedent del fons Emma Goldman, publicada a la revista Acràcia, octubre del 37". I un post-it del vell: "Descobreix per tu mateixa el final de la història i, sobretot, canvia-la."

LA PRESÓ DEL TEMPS

29

Isis Giménez García

La senyora Minerva surt de casa amb pas decidit. El sol del matí li acarona la cara i fa una pausa per gaudir de la sensació. La gent del voltant la mira estranyada i s'aparta d'ella, però li és igual. Aquest és el seu darrer dia de vida en aquest món i pensa impregnar-se de tots els petits plaers que pugui.

La dona segueix el seu camí i s'entreté tractant d'esbrinar l'edat de la gent del seu voltant. Aquell home del davant tindrà trenta o cent anys? Abans, quan encara no li fallava la vista, feia una ullada al temporitzador que gairebé tothom porta al canell. Ara ha après a llegir les mirades. Per molt que, gràcies a la vàlvula temporitzadora el cos no envelleixi com abans, els ulls no menteixen mai. Quan l'home està més a prop el mira fixament als ulls i ho veu. Està segura que supera els cent anys.

30

La Minerva té setanta anys, però no els aparenta. Té la pell arrugada i els cabells blanquinosos. Els ossos no li aguanten com abans i ha de portar ulleres. Ara que s'ha combatut l'envelliment, els setanta podrien comparar-se amb els vint-i-cinc d'abans. La Minerva en canvi envelleix al ritme natural, i mai no hagués arribat ni als dos-cents anys. La dona no porta implantada la vàlvula temporitzadora. Va tindre la sort de néixer quan aquesta encara no era obligatòria per als nou nats, no com ara, i en una família on no estaven d'acord amb el seu ús.

La seva filla i el seu nét sí que la porten. La Gina als vint anys va patir un greu accident. Si hagués portat la vàlvula hauria tingut dret a una atenció mèdica avançada, li haurien regenerat la cama dreta al moment. Però com que no la portava es va quedar sense cama. Va ser llavors quan va decidir que s'implantaria la vàlvula i el mateix va fer quan va néixer l'Oriol, el seu fill. Encara que, en el seu cas, ja era obligatori que tots els nadons la duguessin. Perquè, és clar, l'evolució de l'espècie humana es veuria amenaçada si les noves generacions no la portessin.

A la Minerva se li escapa un riure amarg quan hi pensa.

Per fi arriba al carrer de la seva filla. Viu en una zona molt pobra i sempre que hi passa li fa un salt el cor. Veu criatures que no saben què és jugar i divertir-se. S'han de dedicar a guanyar diners per

sobreviure. S'hi veuen, a més, famílies senceres que viuen al carrer. La Minerva s'apropa a tots els que pot, intercanvia unes paraules i els dona carmanyoles amb menjar casolà i ampolles d'aigua. Li encantaria poder ajudar-los més, però ella tampoc té gaires recursos. I també veu cadàvers. Tots porten el temporitzador al canell. I és que la vàlvula amaga un secret: qui la porta no aconsegueix la immortalitat, simplement envelleix més lentament, és immune a les malalties i té més drets que qui no la porta. Però la vàlvula té el poder de matar-te, va connectada al cor i pot provocar una parada cardíaca en el moment que deixes de ser útil al Gran President Temporal. O quan deixes de seguir les seves absurdes normes, com la de treballar catorze hores al dia. O quan no pagues la taxa dels deu anys. O la dels trenta. O la dels cinquanta. El servei de recollida dels morts passa per la resta de la ciutat cada dotze hores, i ve quan se li truca. Aquí no. La presència de la mort als carrers serveix d'amenaça.

A hores d'ara el petit apartament de la seva filla està buit. La Minerva entra, deixa un sobre i un paquet embolicat amb molta cura decorat amb un llacet al taulell de la cuina i marxa. El temps juga en contra seva, no es pot entretenir.

Un altre cop al carrer continua el camí en direcció a la seva última parada. Per arribar-hi ha de creuar el riu Segre, on es troba la part més privilegiada de la capital, i travessar mitja ciutat. Li agradaria poder agafar un bus, un taxi seria massa car per a ella i només tenen dret a fer-lo servir les persones que porten la vàlvula.

Mentre camina escolta la bonica música que fan els ocells en piular. Mira cap al cel i veu orenetes, cigonyes, coloms, pardals... tant de bo fos un ocell per estendre les ales i poder experimentar la llibertat absoluta. De què serveix tindre temps il·limitat si estàs lligat a unes cadenes que no et deixen ser qui ets ni fer el que vols? De què serveix viure tota l'eternitat si no pots gaudir d'un bon llibre, de l'art de la natura o simplement d'un moment de silenci, calma i quietud absoluta? De què serveix res si està prohibit nodrir la teva ànima?

La senyora Minerva evita els carrers principals i altres llocs on sap que podria trobar-se amb la policia, els agrada molt recrear-se amb el seu poder, especialment amb qui no segueix les pautes

acuradament marcades. La Minerva ja s'ha trobat diversos cops amb una situació així, però avui no en té ganes. Vol ser feliç en el seu últim dia de vida.

Després d'una bona estona caminant, la dona arriba al seu destí: el Centre del Temps. Es troba davant de dues portes, la de la dreta, que va cap a la Clínica Temporitzadora, i la de l'esquerra, que dona la benvinguda a l'edifici de Compravenda de Temps. Abans d'entrar fa una pausa, està exhausta després del llarg camí. Agafa aire i fa una respiració profunda. Ho ha de fer pel seu nét. Sense pensar-s'ho més, obre la porta dreta i va cap a la recepció.

-Bon dia, tinc cita per implantar-me la vàlvula temporal. El recepcionista somriu i li indica on ha d'anar.

La Minerva entra a la sala. És blanca i té rellotges pintats per tot arreu, a part d'una desena de rellotges de veritat. Tots pausats, quina metàfora més curiosa. S'asseu amb dificultat a la llitera i la doctora temporal li dona un document que ha de signar, autoritzant que el Gran President Temporal faci el que vulgui amb el seu temps. Els dits li suen i el bolígraf li rellisca de la mà. La doctora s'acotxa i li'l recull de terra.

-Vinga dona, que no tenim tot el dia! Signa el paper i deixa'm fer la meva feina.

-No tens tot el temps del món? -respon la Minerva sarcàsticament.

La doctora la ignora i recull el paper signat.

-Comencem. Diu injectant-li l'anestèsia.

Unes quatre hores després desperta amb punts al pit, un temporitzador al canell i una safata amb el dinar al seu costat. Ja està fet.

La Minerva està acabant de dinar quan torna la doctora, qui li explica que per defecte té deu anys de vida al temporitzador, però que sempre es podran restar si incompleix les lleis o el Gran President Temporal ho mana. La dona assenteix amb el cap. Aquests deu anys són la clau.

La doctora li dona l'alta i la Minerva marxa d'aquella desagradable sala. Es toca inquieta la corretja del temporitzador i

s'encamina cap a l'edifici de Compravenda de Temps.

Demà és l'aniversari del seu nét. Farà deu anys, i no hauria de ser un problema si no fos per la gran suma de diners que s'ha de pagar perquè el nen tingui dret a viure'ls. Vuit mil euros, ni més ni menys. S'han de pagar sense la possibilitat de demanar un préstec i si no s'efectua el pagament, es parerà tant el seu cor com el dels seus progenitors i germans o germanes. El simple fet de viure s'ha convertit en un privilegi.

Tocades les deu de la nit, a l'altra banda de la ciutat, la Gina rep una notificació al mòbil que l'avisava d'un ingrés de cinc mil euros al compte bancari. Estranyada es pregunta si li hauran acceptat l'ajuda per pagar la taxa dels deu anys del seu fill. Llavors treu les claus de la butxaca amb una mà mentre amb l'altra es recolza a un bastó que fa el paper de crossa. Obre la porta de l'apartament i veu el seu fill plorant al terra de la cuina amb un paper a la mà.

-Oriol, per què plores? Hem aconseguit els cinc mil euros que ens faltaven!

El nen li estén el paper i la dona el llegeix. Quan acaba, amb llàgrimes als ulls, agraeix a la seva mare haver-se venut la seva vida per salvar-los. De sobte el mòbil de la Gina s'il·lumina i surt l'holograma del noticiari de la pantalla.

-Notícies d'última hora, el Centre del Temps de la ciutat de Lleida acaba d'explotar... — La Gina apaga la transmissió i somriu, la seva mare ha deixat la seva petjada en aquest món. Es neteja les llàgrimes i li promet silenciosament que seguirà les seves passes. No tornarà a caure entre les xarxes d'aquesta perversa dictadura un altre cop.

CARNET DE PARELLA

35

Anna Gabernet Piqué

Va néixer a l'Arnau un dimecres de desembre del 2080. Diuen que la boira en aquells anys era poc espessa. No té gaires records de quan era petita. Per això ara els protegeix amb pany i clau dels efectes devastadors del pas del temps i, sobretot, de la política propagandista del Govern de l'Amor. Ho té clar. No li rentaran el cervell, no acabarà oblidant qui era ni com estimava.

Són les sis i, com sempre, fa tard. Té visita amb la reeducadora. Odia anar a teràpia. L'obliga a esforçar-se més per no perdre el records. La "rentacervells", com ella l'anomena, és tan encisadora i dolça que de vegades s'oblida que totes aquelles paraules buides, però boniques, només tenen un objectiu: que oblidi, que cedeixi, que abaixi el cap (i el cor). Es passa l'hora de teràpia dissimulant la seva ràbia, fent veure que és una bona noia. Amb el temps ha vist que és la millor opció. No pot enderrocar el sistema rebel·lant-se únicament a les sessions de teràpia. Això només fa que s'allargui el tractament. Ja hi porta dos anys, amb la tonteria. Des de fa uns mesos ha canviat d'estratègia: es passa l'hora dient que sí, fent veure que reflexiona sobre el que diu la "rentacervells" i simulant de tant en tant que veu la llum. També s'inventa activitats que fa amb el Miquel, frases que es diuen i els "sognis de parella" que tenen. No té clar que la terapeuta s'ho empassi però, de moment, no l'estan obligant a res més i sembla que aviat s'acabaran les sessions.

Només arriba cinc minuts tard a teràpia. S'inventa que el Miquel l'ha entretingut fent-li petons abans d'acomiar-se'n a la porta de la consulta.

-M'ha dit que sense mi no podria viure.

La terapeuta fa un somriure d'aprovació i pregunta si ja han fixat data.

-No, encara no. Ja en tenim ganes però només hem trobat dia per l'estiu i a Lleida hi fa massa calor. No volem recordar el millor dia de la nostra vida com el dia que més vam suar. Esperarem que obrin les dates de la tardor de l'any vinent.

Amb l'alei que van aprovar l'any passat les parelles s'han d'unir si volen accedir a un habitatge, a un dispositiu de transport, a l'abonament del gimnàs o al carnet de la biblioteca, per exemple. La vida sense unió

—com en diuen des del Govern de l'Amor— cada dia es fa més difícil. Des de fa uns dies que corre el rumor que augmentaran els impostos de l'alimentació a les persones solteres de més de 25 anys. La Clara i el Miquel encara tenen marge però saben que s'acabaran unint per sempre si res no canvia. De moment s'inventen tota mena d'excuses i fan tot el teatre del món per passar despercebuts. El Miquel un dia va trobar tot de pel·lícules de finals del segle passat que els serveixen d'inspiració. Així aprenen a comportar-se i a dissimular que no estimen com tothom. Memoritzen frases per dir en públic: “t'estimaré sempre”, “ho ets tot per a mi”, “no sé què faria sense tu”. L'objectiu és que ningú els denunciï. Les diuen al carrer, però també a les seves cases. Des de fa deu anys que no viuen a les comunitats on van créixer. Ara cadascú té una família assignada, un home i una dona a qui han de dir “pare” i “mare” fins que s'uneixin. La Revolució de l'Amor del 2090 va abolir l'anarquia relacional, va il·legalitzar les comunitats creades a partir de les xarxes afectives i va reubicar els seus membres arreu del país en famílies artificials. Fa deu anys que la Clara i el Miquel no veuen els seus pares ni totes les persones que els cuidaven. El Govern de l'Amor va amputar els seus afectes, de la nit al dia, sense cap mirament. Moltes persones es van presentar voluntàries per crear “famílies unides”, com deia la propaganda. Un habitatge gratuït i una compensació econòmica més que generosa hi van tenir molt a veure. La Clara té vint anys i no entén res. No entén per què només pot estimar una persona, per què si vol estimar algú que no sigui el Miquel ho ha de fer d'amagat —d'ell no, és clar, ell també entén l'amor com s'entenia abans de la mal anomenada Revolució de l'Amor. El problema és que la major part de la gent ha canviat. S'han adaptat ràpidament a la pseudotranquil·litat que les unions ofereixen, també a tots els altres avantatges que el Govern i l'economia hi han associat. Ells no poden anar a concerts. Només es venen entrades dobles i és impossible comprar-les sense el carnet de parella, que només tindran quan s'uneixin. El Ministeri d'Hisenda també es va implicar en la instauració de les unions: els impostos que paguen les persones que no s'han unit són estratosfèrics, ben poca gent els pot assumir.

La Clara recorda vagament quan tothom es relacionava i s'estimava lliurement. Quan la família era una xarxa afectiva àmplia i escollida, i no existien la gelosia ni la infidelitat com ara. Diuen que tot va començar amb una pandèmia d'una malaltia de transmissió sexual, i que el Govern va aprofitar per instaurar les unions i il·legalitzar les xarxes afectives. “Una sola parella et salvarà”, deia la propaganda de l'Estat. Amb aquest eslògan tan simple van sexualitzar les xarxes afectives i van instaurar en l'imaginari de tothom que eren xarxes de sexe, i no d'afectes. La Resistència parlava de conxorxa i d'engany, deien que la malaltia la van crear artificialment i que només amb el contacte ja es transmetia. Va ser l'excusa per iniciar la Revolució de l'Amor: una estratègia molt ben pensada per tornar al concepte de família que a mitjans de segle s'havia abandonat. Es va tornar a l'exclusivitat sexual i afectiva d'una sola parella, i es va instaurar el concepte d'unió (ja no es va parlar més de casament o boda, volien fugir de l'anacronisme).

38

Són pocs els que resisteixen, el sistema se'ls va empassant. La Clara i el Miquel tenen un pla. L'enderrocaran des de dins. Seran la unió més estable, la que més s'implicarà en les activitats de parella i de família que subvenciona el Govern, però en aquests espais aniran creant llaços afectius i sexuals amb altres persones. Crearan una xarxa afectiva com la que van viure de petits i la camuflaran sota l'individualisme de parella que es promou a tort i a dret. Trobaran complicitats amb altres persones, ha de quedar gent que no s'hagi oblidat tan ràpidament d'aquella llibertat. Seran l'inici del retorn de l'anarquia relacional. Hauran de vigilar. Hi ha molta Policia de l'Amor secreta, que si els detecta els pot denunciar, com li va passar a la Clara fa dos anys.

Avui tenen una activitat amb altres parelles que com ells encara no s'han unit. Primer han de fer el taller “Cuina de parella” i després aniran a sopar tots junts a un restaurant (sí, el sistema és incoherent en tot moment). Hauran de vigilar molt quan seguïn a taula, si instintivament no seuen junts els miraran malament (ho han viscut altres vegades). Aquesta nova forma de comportar-se no l'entén la Clara, per què ha de seure al costat de la persona que

més coneix? Per què només pot fer amics en parella? Però ha de dissimular i ells fa temps que s'entrenen per aquest teatre. A més, avui han decidit iniciar el seu pla.

Durant el taller de cuina la Clara connecta molt amb el noi que té a l'altre costat. Amb l'excusa d'un intercanvi de receptes es passen el contacte. En acabar el taller la Clara explica emocionada al Miquel la connexió amb aquest noi. No s'esperava connectar tant amb algú el primer dia d'execució del pla. Són fora al carrer. Fa fred. El Miquel la mira amb la cara desenaixada, plena d'inseguretat, sense poder-se controlar li diu:

-Per què necessites connectar amb algú altre? Només calia que ho fessis veure.

-Què vols dir? El nostre pla es basa en connexions reals, com havíem dit. Només serà infal·lible si estimem com sentim, com hem après. Què et passa?

-No en tens prou amb mi?

La boira es fa més espessa, i la Clara té la certesa que s'ha quedat sola. Abraça el Miquel i li diu adeu. Fa mitja volta i s'allunya d'ell. Necessita companys de lluita que no oblidin tan fàcilment que l'amor, si és lliure, només és multiplica (mai es divideix).

EL DIARI D'EVA

41

Dimoni Pelut

Dia de la mama

Avui he vist una bandada d'ocells volant per sobre del campanar mig derruït de la Seu. Feia molt de temps que no en veia i m'ha fet recordar quan passejava amb els pares per la Mitjana, i com m'agradava el tac-tac-tac de les cigonyes o el vol ràpid de les orenetes que observava meravellada des del balcó de casa, sempre temorosa que, en el seu vertiginós vol, s'estavellessin contra el vidre de la finestra.

En els últims dies ha fet molt de fred; la boira puja des del riu i jo l'únic que vull és restar allitada amb la mare, molt abraçadeta a la seva esquena i acaronent el seu rostre, abans tan suau. "Canta'm la cançó del marrameu", li he dit, i ella ha somrigut, però la seva cara estava plena de tristesa.

Dia del papa

El papa no va arribar a entrar amb nosaltres. Aquell dia la mama em va agafar en braços i vam córrer fins aquí, però el papà no hi era.

42

La mama em va explicar moltes coses del papa, de com era la seva cara morena i el seu pèl, arrissat, espès. Era una persona alegre, fins que es va tornar silenciós. Bé, en realitat tots ens vam tornar silenciosos, tot es va tornar silenciós, però ja no recordo com eren les coses abans d'aquell dia que, de sobte, va haver-hi un crit de milers de goles que van trencar el silenci dels dies anteriors i tots vam córrer; jo agafada de la mà de la mama fins a la botiga de mobles del Passeig de Ronda, com havien acordat amb el papa. Però ell no hi era.

El papa treballava en aquella botiga que es deia Piferrer, tot de roba d'home, al Passeig de Ronda. De vegades, la mama i jo l'anàvem a esperar a la sortida, i després caminàvem cap amunt fins a arribar a casa nostra, al carrer de Vallcalent. I sempre ens aturàvem a la botiga de mobles, i ell deia, "heu vist quines coses més boniques?", "t'agradaria tenir un cuina amb aquests mobles que semblen de luxe?", i acarontava el rostre dolç de la mare.

Per això, quan l'espant es va apoderar de les nostres vides, la mare no va voler fugir amb els altres veïns que li deien, "ven Rosa, que ens amagarem als soterranis de la Paeria". –"No", deia ella, "el Pere vindrà a la nostra botiga de mobles".

Però el pare mai va aparèixer.

Aquell dia

El pare va venir molt aviat i semblava molt nerviós. Els últims dies tot eren xiuxiuejos i veus baixes; ja no anàvem al col·legi però els pares no ens deixaven sortir de casa. “Què passa, papa?” Li preguntava atemorida, però ell m’agafava la cara amb les seves mans grosses i em deia, “no et preocupis, petita”.

Ja feia dies que les botigues estaven tancades i als matins venien els veïns i el pare se n’anava amb ells. De vegades, quan tornava portava algun conill, algun colom, alguna gallina, pastanagues, patates o pomes. “I què farem quan tot això s’acabi?”, deia la mare. Aquí de moment ens en sortirem, tenim l’horta, i també animalets a l’Arboretum i a la Mitjana. I jo me’n recordava de quan els pares m’havien portat a veure els ànecs del bonic jardí de l’Arboretum, tan poruguets que sortien volant i cridant quan ens hi apropaven.

Poc després va ser això dels crits, i la meva mare i jo vam córrer a la botiga de mobles. Però el pare no hi era.

Adéu, mama

Aquest matí m’he adonat que la mama estava molt freda; al principi he tancat molt fort els ulls i l’he abraçat més fort que mai. “Mama, canta’m això del marrameu”, però ella no ha contestat.

Després he sentit alguna cosa calenta que sortia del meu cos, una cosa calenta que baixava per les meves cames primes. “Mama”, li he dit, “m’ha arribat això del que em parlaves, quan em deies que arribaria un moment que el meu cos em faria saber que havia de dir adeu a la meva infantesa i que els tres, el papa, tu i jo, faríem una festa per celebrar la fertilitat del meu cos. Però ara ja no hi sou, ja no puc celebrar aquesta petita festa de la natura”.

Alguna força estranya m’ha fet llevar-me del llit. He acaronat la cara pàl·lida de la meva mare i he sortit al carrer. Tot era silenci, els carrers estaven plens de brutícia, de cotxes abandonats. Els contenidors estaven bolcats, i buits. No hi havia gent passejant, ni prenent un cafetó amb les amigues, no es sentien riures, no hi havia nens jugant ni gent gran passejant passet a passet.

L’últim dia

Vaig començar a caminar cap al Parador; potser allí hi hauria algú.

I MALGRAT TOT, LA VIDA VA BROTA

45

Diego García

–“Per què sempre em toca a mi anar a munyir les ovelles? No em fan cas i sempre tiren la galleda amb la pota!”

–“Amor, et toca a tu perquè ho vam decidir a l’assemblea de carrer de la setmana passada. Ja saps que és rotatiu. No es munyen soles! Tant de bo!”

–“Ja però és que ara cada dos dies em toca anar de representant del grup de joves a l’assemblea de barri i em fa anar de bòlit”

–“Ai, filla! Si tornéssiu més d’hora dels rituals de mística revolucionària que feu per les nits podries matinar més. Com deia la gran companya Anna Gabriel abans de morir: Valenta per la nit, valenta pel matí!”

–“Que pesada! Prou ja d’inventar-te frases de l’Anna! Ja sé que va ser la líder de la Revolució Ibèrica del 2040 i te l’estimes molt però no va dir totes aquestes coses, t’ho inventes per convèncer-me.”

46

– “Au, va! Tu que sabràs si encara no havies nascut!”
Va dir aguantant el somriure.

–“Tira cap a allà! Ves a fer la feina que t’ha encomanat l’assemblea o ja veuràs les crítiques que et menges a la valoració mensual de militants!”

–“D’acoooord... però demà el dinar no el faig jo, que he de preparar uns vídeos per a l’aniversari de l’alliberament de la Federació de Nacions Africanes i encara no he pogut fer res.”

–“D’acord, demà dinarem al menjador comunitari doncs. Ara aviso que vindrem”.

Així, després de la conversa amb la Sandra, la Llibertat va anar a munyir. Ho va fer molt ràpid per marxar d’hora. Segur que algú del barri li deia alguna cosa, però ja tenia preparada l’excusa que els contestaria: No pot estar a tot.

La Llibertat ja entenia el que li deia la Sandra, però és que és clar, amb això de la criança col·lectiva, hi havia un munt d’adultes que li recomanaven –o més aviat li manaven– coses tota l’estona. Estimava totes les adultes de casa seva però de vegades es posaven

molt pesades amb tot això del bé comú i no sé què. I ella no ho entenia, que no havia estat sempre així? Pensava.

De vegades havia sentit coses de l'Aixecament Mundial de l'any 41 però no acabava de saber què va passar. Va decidir que li preguntaria als vells de la seva comuna un altre dia, que ara estava molt ocupada.

En arribar a la reunió de jovent del barri va veure que havien preparat pastissos vegans per picar una mica. No li acabaven d'agradar, no sabia per què sempre estaven tan secs i tan insípidos. A més a més, no entenia per què els feien vegans, que no es va acordar que les ovelles eren imprescindibles per als camps comunals? Doncs, ja que les tenien, millor aprofitar-les, reflexionava sorpresa.

Aquell dia la reunió de jovent va ser força constructiva. Van decidir que s'involucrarien més en el taller tèxtil col·lectiu i a canvi proposarien que la gent gran (o "mil·lennials" com els deien d'amagades) s'impliqués més en el centre d'investigació tecnològica comunitària. Van reflexionar que al taller tèxtil feien falta dissenys una mica més guais (encara volien vestir com la Bad Gyal, aquella que estava passadíssima de moda) i al de tecnologia feia falta que algú posés una mica de seny per tenir un debat de quina tecnologia podia potenciar allò comunitari i quina no. Creien que amb aquesta proposta solucionarien bastant les dos coses.

En un altre punt de la reunió van decidir que farien un cop damunt la taula a l'assemblea de ciutat del mes següent. Dirien que era fort que en ple any 2058 encara hi hagués gent que qüestionés les identitats de gènere. Com a proposta de millora, proposarien visionar, a totes les escoles de la Confederació, un vídeo de "loas compañeroas" de la Federació NeoZapatista de Mèxic. "Ningú ho explicava com ellis, quins cracks!" pensava.

En sortir de la reunió va anar al menjador comunitari Heroïnes de Balàfia a dinar. No sabia per què es deia així, algun dia li preguntaria al company del Centre d'Història Fil Roig per saber-ne més.

Aquell dia la reunió de jovent va ser força constructiva. Van decidir que s'involucrarien més en el taller tèxtil col·lectiu i

a canvi proposarien que la gent gran (o “mil·lennials” com els deien d’amagades) s’impliqués més en el centre d’investigació tecnològica comunitària. Van reflexionar que al taller tèxtil feien falta dissenys una mica més guais (encara volien vestir com la Bad Gyal, aquella que estava passadíssima de moda) i al de tecnologia feia falta que algú posés una mica de seny per tenir un debat de quina tecnologia podia potenciar allò comunitari i quina no. Creien que amb aquesta proposta solucionarien bastant les dos coses.

En un altre punt de la reunió van decidir que farien un cop damunt la taula a l’assemblea de ciutat del mes següent. Dirien que era fort que en ple any 2058 encara hi hagués gent que qüestionés les identitats de gènere. Com a proposta de millora, proposarien visionar, a totes les escoles de la Confederació, un vídeo de “loas companeroas” de la Federació NeoZapatista de México. “Ningú ho explicava com ellis, quins cracks!” pensava.

48

En sortir de la reunió va anar al menjador comunitari Heroïnes de Balàfia a dinar. No sabia per què es deia així, algun dia li preguntaria al company del Centre d’Història Fil Roig per saber-ne més.

Aquell dia hi havia un altre cop patates per dinar. No li agradaven gaire però sabia que eren importants per als cultius comunals perquè, si no ho entenia malament, són productes que no permeten tant l’acumulació i amb els que s’ha de treballar bastant menys que amb el cereal.

Durant la tarda va estar tocant música al parc de davant de casa seva amb un nou grupet d’amiguís que havia fet als cursos de botànica comunitària. De fet, hi havia una persona que li agradava. Quan fos capaç de superar els nervis, li proposaria d’entrar a formar part de la xarxa amorosa no monògama on participava, estava segura que li encantaria la idea.

Cap al vespre va tornar cap a casa, estava molt cansada i avui no aniria al ritual de mística, li venia de gust sopar totes juntes, era molt difícil posar-se d’acord les 20 de la comuna però avui per fi ho havien aconseguit. Segur que amb els licors de sobretaula les adultes començaven a explicar aquelles històries que tant li

agradaven sobre la Revolució Ibèrica. Li encantava una que sempre explicava l'Albert sobre com van arraconar els ecofeixistes al Turó de Gardeny i els van fer escoltar el "Som de l'Oest" nit i dia durant una setmana fins que es van rendir i com des de llavors van convertir la cançó en l'himne oficial de Lleida.

També li agradava escoltar l'Anna explicant el viatge fins a Pequín amb les columnes milicianes d'Àfrica i d'Europa. Sempre s'emocionava quan ho explicava perquè deia que van ser dels millors moments de la seva vida. Milers i milers de companyes de les Confederacions Africana i Europea es van ajuntar amb les columnes de l'Orient Mitjà i van marxar per alliberar l'últim racó del món on resistia el capitalisme. Es veu que la gent dels pobles i ciutats per on passaven sortia als balcons per cantar i aplaudir, que hi havia molta gent que se'ls hi ajuntava i que pràcticament es van passar tot el camí plorant degut a l'emoció revolucionària. Escoltant a l'Anna, la Llibertat va recordar que això li havien explicat a l'escola. Recordava que l'alliberament de Pequín va ser a finals de l'any 2041 i es considera que va ser el final de l'Aixecament Mundial per la Vida Lliure.

Després de 3 o 4 historietes més va decidir que ja en tenia prou i que volia anar a dormir. Es va acomiadar de tothom fent un petó a cadascú i va marxar a l'habitació.

Mentre agafava el son es va posar tendra pensant que, tot i no saber com era la vida abans de la Revolució, tenia clar que aquesta vida li agradava i que estimava tota la gent, no només la de la seva comuna, si no tota la gent del carrer, del barri, de la ciutat i per què no? Del món sencer.

BALAGUER CIUTAT TROPICAL

51

Voliak Diörn

A la capital de comarca de la Noguera hi havia un jove gambià, el Salifu.

El Salifu va arribar creuant el Mediterrani en un bot a motor amb un amic que va conèixer a la costa senegalesa, l'Ibra. Tots dos, més un grup de persones, van pagar per poder creuar fins a les Illes Canàries. La travessa no va ser fàcil, cap d'ells era un gran nadador, és més, la majoria del bot no sabien nadar. El risc de mort era molt gran i havien treballat molt els últims dos anys per poder pagar el viatge. L'Ibra venent pa. El Salifu fent de pagès horticultor.

El viatge cap a Europa no va ser gens fàcil. Hi va haver moments de molta angoixa però el destí els va fer arribar a Balaguer, on l'Ibra tenia un familiar.

L'amistat es va fer més forta, ells s'estimaven com a germans. Estaven en un món nou, ple de noves possibilitats. L'Ibra tenia un somni, ser un gran cantant de reggae com Alpha Blondy o Tiken Jah Fakoly, dos grans referents africans. El Salifu no sabia cantar ni tocar cap instrument però era un seguidor aferrissat de l'Ibra i el seu grup d'amics. En aquest grup d'amics hi havia un noi de Balaguer, el Carles, Xarly per als amics. El Xarly era una persona molt oberta, que era capaç d'escoltar tothom i ajudar-lo si podia.

El Xarly, l'Ibra i el Salifu es van fer molt bons amics. Els tres eren rastafaris i compartien molts moments fumant i somiant en un món millor i més just.

El Xarly venia d'una família treballadora on l'agricultura era la forma de guanyar-se el pa. A Ponent hi ha molta gent que viu directament o indirectament de l'agricultura. És terra de pagesos. És terra d'extrems. Hi ha moments en què hi ha molta feina, hi ha moments en què no hi ha tanta feina. La collita de tot l'any esdevé en unes poques setmanes. El clima també es d'extrems, molta calor a l'estiu i molt fred a l'hivern. Els extrems no són mai bons, però en alguns casos ajuden a centrar-se o valorar el bon temps i els moments de benaurança.

El Salifu i l'Ibra no van tardar a fer-se un lloc entre els temporers que venien a treballar en les tasques del camp. L'Ibra amb el reggae i el Salifu amb la seu tracte afectuós.

Tots tres una nit van pensar que havien de fer alguna cosa en comú i aprofitar les habilitats del Salifu a l'hort i un terreny dels pares del Xarly. L'Ibra va tenir una idea i és que va sentir que algú a Balaguer feia temps havia plantat maria i li havia fet un empelt al tronc d'un tros de un cartonet d'àcid lisèrgic. I deien que aquella maria era la bomba. Ho havien de provar. Al setembre les maries van començar a treure flor i era una flor de color lila. Allò feia una pinta molt curiosa. Marihuana lila. Va ser una collita tardana, ja treia el cap el fred. Però això va ajudar a assecar-la prou bé i ràpid.

Va ser per la Festa Major, pels volts de finals de novembre, quan la van provar. I vet aquí que era una maria al·lucinògena. Però la cosa no acabava aquí: era un viatge amb comunitat, tothom s'estimava i es respectava, s'havien acabat l'egoisme i l'individualisme. El bon rotllo regnava als grups que la fumaven.

Ràpidament es va fer córrer la veu... tothom volia provar-la. Tothom volia fumar aquella herba lila.

Balaguer es va fer famosa per tenir una herba lila on se li va ficar nom i tot, Balaguer ciutat tropical. Per la similitud a la flor d'hibisc o bissap que creix en zones tropicals. Els padrins i les padrines la consumien en infusions, el joves la fumaven i es compartien els cigarrets. Totes les persones adultes volien aquell moment de felicitat que durava unes poques hores.

Totes les persones que en consumien tornaven a la innocència de la infància i petits i grans es ficaven a la mateixa altura de felicitat. El petits gaudint del temps dels grans i els grans tornant a ser petits. Però no tot eren flors i violes, tenia un punt negatiu i era la ressaca que produïa després de tenir un brot de tanta felicitat. La ressaca era trista i angoixosa, la gent es despertava amb un buit existencial, ja que tenia un punt d'oblit, on la gent no recordava perquè havia sigut feliç el dia anterior. Però la solució a aquesta buidor era fàcil, tornar-ne a consumir. La felicitat a Balaguer va durar el temps que va durar la collita. Després tot va quedar en un mite. El mite de tres amics que van canviar la vida de la gent de Balaguer per un trist període de collita.

AQUELL ESTIU DEL 36

55

Iván M.J.

El 18 de juliol farà un any des que la nova política, com ells mateixos anomenaven aquella barbàrie, dividís tot el territori nacional en sectors i subsectors.

L'estiu de l'any 2136 es van celebrar les últimes eleccions que, tot i estar ja el sistema prou brut i corrupte, aquestes feien de creença, o falsa creença, que en aquella època es vivia en democràcia. Una democràcia on els grans propietaris i grans empresaris dirigien els partits polítics més representatius de l'època.

Abans dels comicis, a poc a poc, s'havien fet amb el control dels partits, i no sols col·laborant sota taula per aconseguir avantatges durant les legislatures, sinó que, sense cap mena d'intent d'amagar-se, van arribar a ser les cares visibles cap a l'opinió pública.

Aquell divuit de juliol es va produir el cop d'estat més perfecte que mai s'havia orquestrat. Sense armes, sense més crits que els dels mítings polítics en campanya electoral, però què havia començat molt abans.

56

La classe alta de la societat, junt amb els grans empresaris que controlaven la política, es van fer amb el control de l'exèrcit i la policia. Tot plegat va ser el resultat d'un pla preparat al mil·límetre, des de feia anys, per tal d'assegurar els seus estils de vida, però sobretot el poder. El poder real i absolut sobre la resta de persones —inferiors, molestes, però a la vegada necessàries per seguir mantenint el seu lloc en la societat—.

Quan les persones ho tenen tot, o poden aconseguir allò que els vingui de gust, sense parar-se a pensar quin cost pot tenir, sense que els importi si és legítim, aleshores només els queda el poder total i absolut. I això és el que van estar gestant durant temps.

L'acumulament de la riquesa cada cop feia més patents les desigualtats entre classes. Les dues, és clar. La intel·ligència artificial estava al servei de les empreses, i els pocs treballadors que encara conservaven un lloc de feina guanyaven tot just per pagar la compra de subsistència. La roba que duia la gent del poble era vella, i habitualment estava bruta. Comprar sabó era un luxe que molts no es podien permetre, sobretot els que vivien al carrer i no tenien feina. El preu dels lloguers pràcticament ocupava tot el salari d'una persona

treballadora. Els carrers eren un cúmulo de gent intentant guanyar-se la vida. Els que tenien feina intentaven no sortir gaire de casa per por de ser atracats pels mateixos de la seva classe social, però amb més mala sort que ells. Més d'un cop hi havia hagut aldarulls entre persones que no tenien res i els pobres que encara conservaven un lloc de treball, que val a dir que cada cop eren menys i amb unes condicions molt precàries, però que es podien permetre un sostre, menjar i fins i tot pagar alguns dels productes que produïen els rics.

Els rics, per la seva part, va haver un moment en què van témer que aquella situació es girés contra d'ells, però no estaven disposats a cedir cap dels seus privilegis i, a més, sabien que si la misèria superava cert límit, ningú no podria adquirir els seus productes i serveis. Havien estirat massa la corda. Ja ho sabem: el capitalisme necessita gent que compri per generar beneficis.

El juliol del 2079 va canviar el país tal com es coneixia fins aleshores. El PAP, (Partit Amics del Poble) va guanyar les eleccions estatals amb els vots de la classe alta i dels treballadors. Els rics van votar perquè sabien quina era la estratègia i els treballadors perquè van ser enganyats amb un futur millor. Els sense sostre no van votar. Tenien altres preocupacions més importants com buscar menjar per poder sobreviure un dia més.

Aquell divuit de juliol a la nit, el nou govern va anunciar que hi hauria canvis en tot el territori nacional, i la capital de Ponent no en va ser cap excepció. Un cop es van donar a conèixer els resultats d'aquelles eleccions, la maquinària, amagada i preparada per sortir en el moment just, es va deixar veure. Els carrers estaven ocupats per pantalles gegants i molta policia vigilant i controlant-ho tot. El missatge que es repetia a les pantalles era sempre el mateix: «Ha arribat el moment».

Després va sortir el president electe, un tipus baixet, amb pocs cabells i cara de persona simpàtica, informant que tothom havia d'anar a casa seva o recollir-se en locals preparats per passar la nit. Anaven a fer una purga a nivell nacional per tal de desinfectar cada racó del país, ja que la misèria estava portant malalties, brutícia i fins i tot alguna pandèmia.

El govern va prohibir sortir de casa tothom que no estigués autoritzat per treballar. Primer, va informar que serien un parell de dies però, com ja se sap en aquests casos, els dos dies van passar a ser-ne més. Dues setmanes van estar tancats, sense poder sortir, els ciutadans de la ciutat de la boira en ple estiu.

Quan van poder sortir al carrer, s'hi van trobar murs, senyals informatives pintades a les parets i a l'asfalt i molta policia. La ciutat estava dividida en sectors. Els barris van quedar tancats i no s'hi podia sortir sense un permís que expedia l'autoritat, és a dir, els rics. I d'aquests permisos, per als pobres, només se'n feien per anar a treballar, i per si calia canviar de sector.

Van recuperar l'estratègia que s'havia fet servir molts anys enrere: la classe social mitjana. I en aquest moment, eren les persones que tenien feina.

58

La policia va anar recollint, durant el temps de confinament, les persones sense sostre que pensaven que podrien ser útils per treballar a les seves noves empreses, o fins i tot en la seguretat, i els van portar als sectors de la classe treballadora. La resta van desaparèixer.

Per l'altra banda, els rics vivien en sectors perfectament preparats, amb grans cases, jardins i moltes zones boscoses. Eren a la part alta de la ciutat, i disposaven d'una acreditació que els permetia moure's per on volien. D'aquella manera podien gaudir dels seus privilegis sense por de ser molestats, mantenir el poder i jugar a ser Deus.

A la resta del país va passar el mateix, amb la diferència que a la ciutat de la boira s'encendria la flama que donaria pas a l'esperança d'aconseguir un món nou. Una flama, petita, a que poc a poc generaria incendis arreu del país. Incendis carregats d'il·lusió per tornar a ser lliures, i crear una societat per a totes i tots, dins d'un marc de llibertat, igualtat i solidaritat.

Això passarà demà; dinou de juliol d'un any després d'aquelles fatídiques eleccions. I si estàs llegint això... és que ho hem aconseguit.

ESTORACH

SOLEDAD

MUJERES LIBRES

1915
1993
C.N.T
THDR 2/3

Soledad Estorach Esterri

Albatàrrec, 6 de febrer de 1915

Paris, 14 de març del 1993

Soledad Estorach Esterri va néixer a Albatàrrec el 1915. Era filla de Rafael Estorach i Elvira Esterri.

Des de petita va rebre una educació alliberadora. El seu pare, mestre, li va ensenyar a llegir i a escriure, fet insòlit en aquella època per a una nena de la seva edat. També va adquirir d'ell consciència política, sobretot «les seves nocions de la justícia», però la seva irreligió li va portar conflictes en l'entorn.

El seu pare va morir quan ella tenia 11 anys, i va haver-se de posar a treballar, tot i que va poder continuar la seva educació gràcies a un mestre amic del seu pare.

Amb 15 anys, i malgrat les pressions de la família materna perquè es casés, va convèncer la seva mare per marxar a Barcelona a treballar i estudiar. La Soledad no volia viure “entre les quatre parets d'una casa”, que era la vida que tenien assignada la major part de les dones d'aquella època.

A Barcelona, la Soledad va treballar, primer a la botiga d'un tiet, després com a serventa i més tard com a obrera en la indústria química. La seva mare i la seva germana Juana també van anar a viure a Barcelona.

La Soledad va conèixer les idees anarquistes llegint periòdics i revistes. Estudiar en una escola nocturna li va permetre conèixer companys i companyes de la CNT, sindicat al qual es va afiliar. I més endavant, va començar a participar en l'Ateneu Llibertari Amor y Voluntad del barri del Clot, on va seguir estudiant i on es va involucrar de forma molt activa.

Entre finals de 1934 i principis de 1935, la Soledad va ser una de les creadores, amb altres dones, del Grup Cultural Femení CNT. Aquest col·lectiu tenia l'objectiu de defensar els interessos de les dones dins mateix de la CNT, ja que tot i ser molt actives en els conflictes laborals que les implicaven, les dones no acostumaven a

assistir a les reunions ni a participar en els sindicats. A més a més, tot i que la postura majoritària dels anarquistes era que homes i dones hi havien de participar, els homes no feien prou per incloure les dones dins del moviment, o no en sabien.

La creació d'aquest grup va suscitar recels, tant per part d'homes com de dones, ja que creien que podia genera diferències entre els dos sexes. També les van acusar de feministes, terme que en aquell moment designava les dones, sobretot burgeses, que volien igualar les seves condicions polítiques i econòmiques a les dels homes. Les anarquistes, però, anaven més enllà, i defensaven l'abolició de totes les formes de dominació i d'autoritat. Elles es van considerar sempre un grup femení, no feminista.

Més tard, a finals de setembre de 1936, aquest grup de Barcelona i un altre de València s'unirien a altres dones de Madrid, que publicaven des del maig la revista *Mujeres Libres*, per configurar-se com a Agrupación de *Mujeres Libres* i van crear una Federació Nacional a les regions Centre, Catalunya, Llevant, Andalusia, Extremadura i Aragó, seguint el model organitzatiu de la CNT, amb federacions locals, regionals i provincials. Tenien unes finalitats molt clares: "Emancipar a la mujer de la triple esclavitud: esclavitud de ignorancia, esclavitud de hembra y esclavitud de productora" i "Liberar a las mujeres de la dictadura de la mediocridad".

A diferència d'altres organitzacions femenines, *Mujeres Libres* va reivindicar sempre la seva autonomia i va reclamar que se les reconegués com la quarta branca del Moviment Llibertari (juntament amb la CNT, la FAI i les JLL), fet que no van aconseguir.

Durant els primers dies de la Revolució, la Soledad va participar en la lluita als carrers de Barcelona, ocupant la Casa Cambó (que seria la coneguda Casa CNT-FAI) o ajudant a convertir diversos cinemes en menjadors populars o a crear una universitat popular amb les Joventuts Llibertàries.

Va ser membre del Comitè Revolucionari del Clot i delegada per la Federació Local de les Joventuts Llibertàries de Barcelona en les reunions durant la Guerra.

Pel que fa a Mujeres Libres, va ser la coordinadora de les activitats a Barcelona i la responsable d'obtindre el finançament necessari, que va anar a càrrec de la CNT i de la FAI, i que la Soledad aconseguia no sense dificultats.

Mujeres Libres van organitzar una extensa tasca formativa per a dones. A Barcelona, ho van fer tant al seu local com a altres espais: al Casal de la Dona Treballadora, a l'institut nocturn a Sants i el d'altres barriades, a les fàbriques col·lectivitzades, a la granja-escola de la Bonanova, a l'escola-refugi de Sant Gervasi, etc. Van crear xarxes de suport mutu i guarderies, van organitzar reunions d'anàlisi i estratègia, van ajudar les persones refugiades, van participar activament al SIA (Solidaridad Internacional Antifascista), etc.

La Soledad va participar en nombrosos mítings propagandístics, tant als ateneus com a les fàbriques. Va anar al camp, per ajudar a formar col·lectivitats agràries, i al front, en gires per donar suport als combatents. Era molt reconeguda per la seva oratòria, empena revolucionària i valentia solidària. Tots els testimonis consideren la Soledad com l'ànima de Mujeres Libres de Barcelona, conjuntament amb la Concha Liaño, responsable del Comité Regional i de l'expansió de Mujeres Libres per Catalunya. El fet de no tindre responsabilitats familiars i els seus caràcters entusiastes permetien a la Soledad i a la Concha ser molt actives dins de l'organització.

A l'exili, va ser internada en un camp de concentració i empresonada a Orleans, d'on va fugir gràcies a l'ajuda d'anarquistes francesos. Durant el període de la II Guerra Mundial, va viure en la clandestinitat a França i Espanya, va contraure una malaltia cardíaca i es va unir al grup d'exiliats trotskistes juntament amb el seu company, Andrés García de la Riva, Colombo.

Més tard, va ser enviada a l'escola internacional de quadres de la IV Internacional, on va conèixer en Michel Lequenne, amb qui es casaria davant el rumor que els refugiats espanyols serien

deportats. Es van divorciar el 1957.

La Soledad va formar part del PCI-SFQI (Parti Communiste Internationaliste - Secció Francesa de la Quarta Internacional) fins el 1955, escrivint en el seu òrgan La Verité sobre la situació a l'Espanya franquista, amb el pseudònim de Maria.

Va treballar, entre d'altres, com a traductora i editora.

Va participar en la revista Mujeres Libres en el exili, que es va editar entre el 1964 i el 1976, impulsada per la Sara Berenguer des de Montady, a França, i la Suceso Portales des de Londres. També en el llibre sobre Mujeres Libres que impulsà la Mercedes Comaposada després de la mort de Franco. El manuscrit original es va perdre quan va morir la Mercedes i, finalment, el 1999, les dones de Mujeres Libres que encara vivien van aconseguir publicar, amb la Fundación Anselmo Lorenzo, el llibre Mujeres Libres. Luchadoras libertarias.

66

La Soledad, però, no va veure publicat el llibre. Va morir a l'exili a París el 1993, després d'una llarga convalescència a causa de la seva malaltia cardíaca.

Per ella i per totes les que hi eren, les que som i les que serem. Amb aquest recull de relats volem recordar la seva memòria.

Visca la lluita!

Per motius d'espai, no podem incloure aquí informació més extensa ni les referències bibliogràfiques en què es basa aquesta biografia. Per conèixer més en profunditat les paraules i el pensament de la Soledad, així com alguns dels seus articles, podeu consultar l'espai que li hem dedicat a la web de la Biblioteca Anarquista Maria Rius: www.bibliotecamariarius.org/soledad-estorach-esterra

(1) Fotografia realitzada a la federació local de Mujeres Libres a Barcelona.

Soriano Jiménez, I. (2022) Lucia Sanchez Saornil. Entre mujeres anarquistas. La Linterna sorda. Pag. 285

(2) Conchita Guillén, Soledad Estorach i Sara Berenguer,, reunides a París, el 22 d'octubre de 1981.

Liaño, C; Pérez, P; Berenguer, S; Estorach, S; Guillén, C; Carpena, P; Estruch, P; Ventura, G; Fontanillas, A & Rodríguez, M.(1999). Mujeres Libres. Luchadoras Libertarias. Madrid: Fundación Anselmo Lorenzo.

I TU? RECORDES
COM VAM ARRIBAR
FINS AQUÍ?

69

Mònica Deltoya

Recordo aquella gent que es queixava que aviat no es podria dir res en sentir anomenar paraules com ara “todes” o “elles”, tan famoses a l'època.

Aquells que deien que tothom hauria de portar un burca, ja que així també tindrien accés als recursos. La por que tenien que els ocupessin la casa mentre gaudien d'un tranquil dia de platja o d'altres que deien allò de “ni machista ni feminista”, i com realment consideraven tot allò com un perill.

Van prendre com una amenaça aquells que únicament volíem lluitar per un món més just, més igualitari i més lliure per a TOTS.

Ens van apagar la veu i recordo no poder entendre com algú podia veure en una cosa tan bonica un gran perill.

En aquell moment molt poca gent se n'estava adonant que, de mica en mica, tots els que creien sentir-se recolzats pels poders polítics, o per les grans fortunes que controlaven els grans mitjans de comunicació (i fins i tot els primers), no feien més que tergiversar o esbiaixar la informació.

70

Van fer servir com a aliada la por que es tenia a una possible manca de recursos econòmics, socials i naturals que s'estaven generant en el context de l'època. Una societat acabada de sortir d'una pandèmia que, segons deien, ens n'havia de fer sortir sent millors persones.

Els van ensenyar a veure que tot allò que els passava era culpa dels que tenien menys recursos, dels que havien hagut d'abandonar la seva terra o de tot allò que era considerat diferent. Del que podia suposar un canvi, o d'aquells que dèiem això; que amb organització, lluita i solidaritat podíem contra tot el que realment era l'amenaça. ELLS.

Això em portava directament a recordar altres fets històrics on, per exemple, la lluita obrera dels anys previs a la República per part de col·lectius anarcosindicalistes havia caigut totalment en l'oblit, o en el pitjor dels casos, havien passat a ser els dolents de la història.

El poder. Aquells que ja ho tenien tot van saber transformar l'amenaça als seus propis interessos en una arma ben poderosa

contra el mateix poble. Van aconseguir que aquella famosa estrofa de “sols el poble salva al poble” quedés ben diluïda en l'altra famosa dita “divide y vencerás”.

S'ho van fer venir bé per posar la gran majoria en contra de tot allò que es proposava com a una mínima mesura d'evolució social o cultural. I el que més em va sobtar era veure com cada cop anaven aconseguint adeptes.

La gent s'ho anava creient i acceptant-ho tot sense preguntar. Sense tenir cap mena de pensament crític que els fes qüestionar res o els fes buscar altres informacions més enllà de la patrocinada pels “amos”, aconseguint que la gent deixés de pensar per ella mateixa.

Van portar el poble cap a un odi absolut a tot allò que els havien venut com un perill. Havien aconseguit girar la realitat en una societat cada cop més immersa en la individualitat i, com no, en les xarxes socials.

De fet, va ser a través d'aquestes xarxes socials com van aconseguir organitzar-ho tot. Tot aquell odi que havien llaurat va culminar durant un cap de setmana de la primavera de 2032.

Un partit de futbol on es s'havia de decidir l'èxit de tota una temporada va servir com a tret de sortida per a l'inici de tot aquell caos.

Les nou del vespre va ser l'hora escollida perquè, de forma simultània, s'obligués a l'evacuació de grans espais i superfícies a ciutats de tot el país.

Tots aquells que seguien el partit des de les grans pantalles de casa seva o enganxats als seus dispositius mòbils, van poder ser testimonis en directe de com, minuts abans de la finalització, el públic present al camp començava a fugir de forma espaiada.

Immediatament, els grans mitjans de comunicació del país van tallar les emissions per emetre desenes d'imatges on es podia veure com milers de persones intentaven abandonar, a correccia, els principals aeroports, grans superfícies i tots aquells grans espais on alguns s'havien congregat per alguna celebració, provocant el pànic i grans allaus de persones en intentar abandonar els recintes.

El motiu? Un risc imminent d'atac terrorista.

Recordo amb horror com a la nostra ciutat vam haver de sortir corrents i aterrits d'aquell recinte que reunia cada any milers de persones l'últim cap de setmana de maig.

No sabíem què havia passat, tothom cridava i corria. Els telèfons van començar a sonar amb missatges d'alerta per tal que fugíssim de qualsevol lloc públic, ja que s'havia donat l'alerta d'atemptats terroristes a tot l'estat.

Aquests ja anaven plens d'imatges de les grans allaus que s'estaven produint a diverses ciutats.

Poc després, les mateixes xarxes socials van començar a inundar-se de missatges d'odi on es demanava a la població que no ens amaguessim, que sortíssim al carrer.

Grans líders polítics de forces extremistes, que en els últims anys havien despuntat fins a arribar a prendre el poder, van copsar els principals canals de televisió demanant el mateix: que no ens quedéssim a casa. S'havia de defensar el país.

72

Una gran nació no es podia permetre conviure amb aquella por ni amb tota aquella gent a qui s'havia donat cabuda permetent que les coses arribessin fins aquí.

Aquella llavor d'odi i desconfiança que havien plantat anys enrere, per fi començava a donar fruits. Era el moment.

Sota aquesta premissa, es van organitzar grans batudes amb l'objectiu comú de posar fi a tot allò que havia provocat aquesta situació de terror, amb una violència desmesurada. Tot estava permès si estaves del bàndol que tocava.

Ens van dividir sota una gran mentida i així, tots aquells que eren considerats diferents pel seu país d'origen, condició social o sexual, col·lectius que alguna vegada s'havien proclamat obertament en la lluita per un món millor, els que s'havien atrevit a dir o fer alguna cosa que era considerada fora de norma, van passar a ser víctimes d'aquesta mal anomenada revolució.

Els grans poders van aconseguir que els únics que els podien parar els peus passessin a ser els seus soldats.

Durant aquells dos anys, van caure moltes persones. Van sacsejar i cremar habitatges, espais culturals i tot allò que

consideraven que tenia un caire revolucionari i que podia atemptar contra la seva seguretat. Es va establir aquell clima d'horror, individualitat, violència, odi i por.

Quinze anys després, com ja sabeu, la cosa no ha millorat. Tot i que ja fa uns anys que es permet sortir de nou al carrer durant unes hores, encara es camina amb aquella por i desconfiança que el veí pugui considerar que ets un "perill" per a la seva falsa pau.

La por a tornar a "embrutar el país" persisteix i continua la prohibició de poder sortir al carrer quan el sol es pon... tot acte que necessita nocturnitat és considerat sospitós, així com les agrupacions de més de cinc persones. Fins i tot aquell que vesteixi diferent serà titllat de reformista o revolucionari.

Per si et preguntes què se'n va fer de totes aquelles amenaces terroristes que van provocar el caos que ens va portar fins aquí, doncs, no... ni camps de futbol ni aeroports ni centres comercials. Aquella nit res va esclatar pels aires a banda de la nostra llibertat, amb l'agregant de que la feina els la vam fer nosaltres.

Pels que encara ens reunim de tant en tant (repartits i intentant dissimular) en aquell parc ben a prop de la biblioteca on durant tants anys vam intentar crear consciència a la gent de la ciutat, sota el sol, la pluja o la boira, sabem que ho vam intentar i hem d'estar-ne orgullosos. Que els fets d'aquella tarda no van ser res més que una mentida, perfectament organitzada, per aconseguir acabar amb qualsevol possibilitat de qüestionament o pensament crític que pogués fer trontollar el seu món.

Espero que aquesta nota amagada en aquest llibre que tens entre les mans et faci recordar i estar orgullós de la nostra lluita, et provoqui un petit somriure recordant tot allò en què tant havies cregut. Que faci que no perdem l'esperança ni la nostra identitat.

I que si ho has fet, si l'has perdut, si et vas creure aquella gran mentida, això que acabes de llegir faci créixer en tu l'altra llavor. Que t'atreveixis a pensar i qüestionar-te si allò pel que creus que vas lluitar va ser real.

UN INSTANT DE TEMPS

75

Menta i Poliol

El terra estava fred i humit. La seva pell blanca i fina no estava feta per aquest tipus de terra, però s'hi va haver d'acostumar a la força. Estava construït amb aquell ciment rugós antilliscant amb forats perquè les seves deposicions caiguessin a sota i no s'embrutessin. Tampoc hi havia calefacció a l'hivern ni aire condicionat a l'estiu, cosa que la seva pell perfectament llisa no suportava. Portava gairebé 6 mesos dins d'aquell corral, i no sabia quants més s'hi estaria.

Per sort no estava sol, al mateix recinte eren 7 o 8, tots amb la mateixa actitud d'ànima en pena, caminant sense rumb. Almenys a la granja on van estar de petits tenien joguines amb què distreure's, com ara cadenes, pilotes o inclús rascadors. Aquesta nova nau era gris i feia pudor. Tot el dia se sentien crits dels companys que al final ja no sabien ni per què cridaven.

El millor moment del dia era quan apareixien els operaris per donar-los menjar. Vestien amb roba vella i foradada, tot i que de vegades algun venia mudat com si anés a fer algun meeting. La seva pell era rosada, amb 4 pèls mal ficats i aspres. Per darrere els pantalons els sobresortia una cua grossa i cargolada que es movia energèticament quan deixaven anar algun comentari graciós (graciós per a ells, despectiu per als altres) mentre reien amb aquelles dentotes grogues i mal ficades, tan dures que podrien trencar una pedra.

Sovint recordava la primera granja on va estar. Recorda la seva mare estirada mentre ell i els seus 10 germans es barallaven per trobar una teta d'on poguessin treure llet. Ell sempre era el més lent, de manera que el van canviar de mare perquè es pogués nodrir adequadament sense que els altres el molestessin o morís aixafat. Quan van complir els 21 dies, els van passar a la sala de transició, on en lloc de la saborosa llet materna bevien aigua insípida i unes boles dures que no sabien ben bé què eren, però almenys els atipaven. Era una sala ben gran, amb tot de joguines per distreure's. De tant en tant entraven aquests senyors grossos de cua cargolada, els agafaven per una pota ben amunt i els punxaven alguna substància al coll. Creia que era algun líquid per prevenir malalties, però tampoc n'estava segur perquè, al cap d'uns dies, alguns dels seus companys queien i deixaven de respirar. Podia analitzar-ho amb detall perquè fins que no tornava el senyor de cua cargolada els seus companys romanien allà estirats.

El millor record que conservava era de quan va arribar als 25kg.

Aquell dia estaven tots dormint tranquil·lament a la sala, apilonats els uns sobre els altres per donar-se escalfor, quan de sobte van entrar més operaris dels habituals i els van treure tots a fora amb crits i babes, mostrant aquelles dentotes grogues, els van fer pujar per una rampa i els van entaforar en un camió. Recorda que va ser només un instant de temps, però va poder notar l'escalfor del sol a la cara, va poder sentir el cant dels ocells i va poder olorar l'aire fresc. Va durar poc, però ho va poder sentir. El viatge en camió va durar poc més d'una hora. Estava molt encuriolit per saber on anaven però alhora trist perquè no podia veure el paisatge, ja que les seves cames, blanquetes i sense cap pèl, eren massa petites per poder veure res per la finestra. Almenys li tocava l'aire al llom. La baixada fins a la nova nau es va fer més curta. Tot i així va intentar aprofitar-ho al màxim, no sabia quan tornaria a sentir aquells estímuls. Però la sensació de llibertat va durar poc. De seguida es va tornar a trobar en una sala gris, amb el terra rugós i ben humida. L'única diferència amb l'anterior era que aquí estaven separats en grups i no hi havia joguines. I, tot i estar en grup, ell se sentia molt sol.

A partir de llavors la seva vida va consistir a jeure, menjar, beure i barallar-se amb els companys. Pobret, sempre era el que rebia. Al no haver-se pogut alimentar bé al néixer s'havia quedat més petit que els altres i se n'aprofitaven. "No és culpa meva!" cridava, però als altres tant se'ls en fotia, només volien distreure's una mica deixant-li el llom ple de marques d'un vermell més intens que les roses a la primavera. El pitjor era que quan venien els senyors grossos de cua cargolada el veien així i ni s'immutaven, o si reaccionaven era per riure's d'ell.

I així anaven passant els dies, fins que de sobte es va obrir la porta de la nau, van entrar més operaris dels habituals i van començar a buidar els corrals. Ell ja sabia què volia dir, que entressin més operaris del compte, així que de sobte es va emocionar perquè sabia que tornaria a sentir la sensació de llibertat que va viure aquell dia amb 25kg: l'escalfor del sol a la cara, l'olor d'aire fresc... amb la diferència que ara en pesava 120. No sabia quin era el pròxim destí, tant li feia si era igual o pitjor que l'anterior, tant li feia estar aixafat pels companys igual de grossos que ell, tant li feia la calor d'aquell dia d'estiu. En aquell moment només podia concentrar-se en la sensació tan agradable que estava vivint, aquesta vegada sí, apreciand el paisatge a través de la finestra del camió.

**I DE POSTRES, POMA!
I NO NECESSITA
CULLERA!**

79

Jordi Martí Font

S'havia afartat de menjar i notava la panxa plena, però de gust, perquè tot li havia resultat molt bo. Havia assaborit un excel·lent puré de pastanaga amb espècies i oli d'oliva arbequina i una saborosíssima costella de porc amb una guarnició que tenia mil gustos, tots bons, de verdures de veritat. De postres, unes de les que no necessitaven cullera: una poma de Lleida que tancava un bon àpat al voltant del qual feia temps que havia deixat de preguntar-se res que no fos si se'l podia permetre o no.

No en volia saber res del xip implantat que li proporcionava les textures, els gustos i els sabors, perquè sabia perfectament que no valia la pena preguntar-se res sobre les seves obligacions, era molt millor gaudir-ne. El menjar era bo i poc importava que la realitat diferís tant de les sensacions que tenia a l'hora d'engolir-lo, de devorar-lo. Tenia el que anys abans haguessin anomenat «diners» per pagar-ho i amb això n'hi havia prou. Mentre el xip li proporcionava aquestes sensacions tan plaents, el que realment ingeria eren píndoles transparents, rutinàries, sense gust, inerts i produïdes per proporcionar-li tot allò necessari per mantenir el cos i el cap en forma.

Era ben fàcil d'entendre: l'aliment no deixava de materialitzar-se en píndoles alimentàries inerts alhora que el xip implantat li feia notar gust, color, textura... també rutinàries però no tant. A més, de tant en tant, com aquell dia extraordinari, podia acompanyar-lo amb el plaer absolut que suposava gaudir de gustos i textures de primera línia, de les més cares. No li importava que el menjar no fos menjar sinó aplec de vitamines, greixos, proteïnes i tot el que el seu cos necessitava per continuar produint. No valia la pena preguntar-se ni qüestionar-se res, era el que hi havia i estava molt bé. Eren les normes i ella, treballadora de classe A, les acatava amb devoció.

La poma era del que més li havia agradat. Sense cap mena de dubte, havien aconseguit el gust de les antigues fruites, de les pomes que recordava si és que recordar servia de res. Olorar-ne una, mirar-se-la, posar-se-la a la boca, mossegar-la i mastegar-la amb ganes la feia molt feliç; tant, que era de les fruites de què més abonaments comprava per gaudir-ne amb total delit. I les d'aquell dia eren de

gamma extra, de les millors, més cares però més bones, sense cap mena de dubte.

De tant en tant li venia al cap com havia començat tot allò i, tot i que sabia que era un record que li provocava mal de cor, cada cop el gestionava millor fins a aconseguir descompondre'l en el no res. Ja li havia dit el seu metge de capçalera, un model Ep-34 amb programes de detecció precoç de qualsevol malaltia, que si els records la feien patir massa el que havien de fer era esborrar-los, que fer-ho li suposaria molt poca feina i el benefici personal que hi trobaria la compensaria amb escreix.

Ella intentà desviar el tema de conversa, malgrat fos precisament aquell el tema que l'havia portat a la consulta. Odiava les consultes a través de la pantalla i, tot i que li valien un ull de la cara, preferia tenir aquell robot al davant que un humà, o un altre robot, darrere de la pantalla. Ara ja sabia que podia fer desaparèixer els records de la Restauració del seu cap, però esperaria uns dies o setmanes a veure si aconseguia controlar-los, que segur que sí. Li costaria però estava segura que ho aconseguiria tal com havia fet fins aleshores. Si finalment no se'n sortia, recorreria a l'esborrament a mans de l'Ep-34, tenint en compte que això podia porta aparellat que altres records, no precisament negatius, també desapareguessin. És el que tenia el món digital on no només vivia sinó que era, de feia temps, l'únic que habitava, ella i la resta. Sovint recordava les contrarietats que antigament suposaven el mal temps, les pluges, les pedregades, el fred, la xafogor... Tot allò no era, de feia molt de temps, res més que records, perquè qualsevol humà tenia la possibilitat de gaudir d'un clima ideal a un mòdic preu, un temps plenament individualitzat perquè, de fet, res del que notava existia més enllà del seu sistema nerviós central. Així que, si no se'n sortia de fer desaparèixer els records negatius, se'n posaria d'altres que li proporcionessin felicitat.

La poma li havia obert la gana de fruita i, mentre pensava tot allò, decidí demanar-ne una altra. L'agafà amb la mà esquerra, l'olorà i li clavà queixalada a la pell, fins al cor. Ara, les pomes, no calia collir-les. Els empresaris s'estalviaven aquell munt de temporers llençats

pels carrers de Lleida esperant que algú els contractés. Havia costat fer-los fora en un primer moment, perquè ja s'havien acostumat a viure de renda, aquella mala gent, o almenys això explicaven els mitjans, sobretot l'Interlink. La Restauració ho tingué clar i, després d'utilitzar totes les formes democràtiques de convenciment, els gestors decidiren aplicar-s'hi a fons i respondre així a la pressió popular en el sentit de fer fora tota aquella gent desenfeinada dels carrers de Lleida. Si els convidats a marxar no volien marxar perquè de pomes mai més se'n tornarien a collir i no es podia alimentar dropos desenfeinats tota la vida, calia expulsar-los. Això sí, sense que es notés gaire. I si no hi havia forma humana de fer-ho, passades totes aquestes fases, eliminar-los. I així ho van fer. La gent que havia demanat l'expulsió no es preocupà gaire de saber què havia passat amb aquells centenars de temporers que dormien al ras pels carrers de la ciutat. Els gestors van fer una feina excel·lent i on hi havia un problema, el no res de l'asfalt net tornà a brillar, almenys fins que es tornà a embrutar.

82

Mentre, milions i milions de persones com ella, decents i pagadores dels seus impostos, morien per dos o tres virus que, un rere l'altre, aparegueren del no res a fer lloc en un món on tothom no hi cabia, en cada una de les ciutats del planeta absolutament megapoblades. Algunes afortunades com ella van ser triades entre les més sanes i submises per tal de preparar la nova societat. I un cop triades, només podia donar agraïments als gestors, i treballar de valent per tal que el món de després de la Restauració no esdevingués tan podrit com el d'abans. Les grans decisions les prenién Ells i tot el necessari per a la vida humana estava garantit entre les supervivents.

La poma li estava agradant molt. Sense temporers que la recol·lectessin, no només s'estalviava trobar pobres arreu de la ciutat sinó, sobretot, evitar els conflictes que aquests provocaven cada any: que si exigències de contracte, d'allotjament, de salari... res d'allò era res més que fets del passat que el seu cap s'esforçava a oblidar. Un passat traumàtic, és cert, però que calia valorar com el moment en què la humanitat havia esdevingut lliure gràcies a eliminar tots els impediments que feien impossible la llibertat. Havia costat, sense

cap mena de dubte, però el resultat valia més que la pena. Aquelles pomes així ho certificaven. Per primer cop, podia anar a un restaurant de Lleida, demanar poma de postres i que fos més que bona. Sense cap mena de dubte, la Restauració havia servit, també, per gaudir de les pomes tot l'any, perquè el xip implantat podia proporcionar sabors, colors, gustos i textures tants cops com es pogués pagar, sense dependre de quelcom tan fràgil com la natura.

Malgrat tot, si algun humà dels d'abans de la Restauració s'ho hagués mirat de fora estant no hagués entès les cares de satisfacció dels presents mentre endrapaven pastilles transparents. És clar que els humans d'abans de la Restauració no sabien res sobre els xips simuladors de vida implantats en cada un dels humans que, com ella, valien la pena, dels humans que eren feliços perquè Ells els ho proporcionaven tot a canvi de la seva obediència cega i del seu treball, a canvi del seu silenci i del seu oblit. Una llàgrima acompanyà un record perdut dins d'amagats revolts del seu cervell. La poma li havia retornat les paraules d'una antiga propaganda televisiva, de quan hi havia televisió. Hi pensà, la nostàlgia l'envaí, deixà caure la llàgrima al terra i pensà seriosament en acabar esborrant químicament tot allò. Demà ho faria. «I de postres, poma! I no necessita cullera».

UN DIARI SENSE INTERNET

85

Casimiro

Dijous, 26 de juliol del 2025

Avui continua l'onada de calor. Naveguem pels carrers a correuita, amb una cantimplora d'aigua a l'esquena i esquivant el sol, refugiant-nos sota l'ombra dels vells edificis de la ciutat de Lleida. Continuo amb la rutina, treballar i ben acabat, cap a casa a refugiar-se del sol i el forn en què s'ha convertit el carrer.

Per sorpresa, en arribar al meu lloc de treball, he encès l'ordinador i no em funciona l'internet. Que estrany, i ara què? Sense internet poca feina puc fer. Miro el meu telèfon intel·ligent, tampoc sembla que m'arribi cap mena de cobertura.

– Curiós, heu vist que estem desconnectats? – dic en veu alta.

– Això tornarà ben aviat – diu la companya d'administració.

Mentrestant vaig estar avançant feina que tenia acumulada, ordenar carpetes, triturar documents antics, revisar documentació i arxivar-la. Les companyes anaven arribant a l'oficina i tothom semblava molt estranyat, però en fèiem befa dient que era una catàstrofe per a la humanitat.

86

De cop i volta, arriba una companya que viu a Almacelles i ens explica:

- M'he creuat diferents camions de bombers que anaven cap a la torre de telecomunicacions de la Cerdera. Quan hi he passat s'estava cremant i havia caigut a terra.

Després d'estar vuit hores de manera improductiva a la feina, he tornat a casa i m'he passat la tarda llegint una de les poques novel·les que tenia perquè no ha tornat l'internet en cap moment. També he tingut la idea de reprendre aquest diari, el qual tenia abandonat des de feia quinze anys! Coses de l'avorriment.

Dimarts, 1 d'agost del 2025

Portem 5 dies sense internet i sembla que no s'ha aconseguit arreglar. No sabem el perquè ni quan tornaran a connectar-nos a la xarxa. Fins i tot he sentit rumors que diuen que Elon Musk anuncia a quatre vents

que vol “salvar-nos” de la desconexió. Hi ha companyes que cada cop més neguitoses i ansioses busquen passatemps on poden. Els gimnasos estan col·lapsats, el tall d’internet ha inhabilitat diverses màquines i la gent busca ansiosament un passatemps que no troba en les inaccessibles Twitter, Instagram o Tik Tok, o els videojocs en línia en tendència.

Jo també he notat una opressió al pit i estic sovint obrint i tancant el mòbil buscant estímuls que em mantinguin el cap ocupat i això m’està empenyant molt perquè em fa sentir com n’estic d’enganxat a l’estúpid telèfon.

Durant les nits veig per la finestra de casa diferent gent que es troba a la plaça per petar la xerrada, gent que abans estava acostumada a arribar cansada de la jornada laboral, tirar-se al sofà amb un menú a domicili del restaurant de sota casa i estar enganxada a pantalles davant el Netflix amb l’última sèrie tendència que havia sortit a la llum. Potser demà m’hi apropo.

Dijous, 3 d’agost del 2025

87

Anuncien als diaris que els atacs d’angoixa han pujat significativament a tota la ciutat de Lleida, hi ha gent molt desesperada. Segons sembla hi ha un problema de salut pública envers dependència i addicció a internet i a totes les tecnologies que se’n nodreixen, però mai hauria dit que això acabés incapacitant tanta gent en el seu dia a dia.

De fet, es comenta que la classe burgesa de merda, aquella que viu en els grans xalets de la Cerdera o Ciutat Jardí, s’ha escapat amb els seus Porsche als seus xalets de la Costa Daurada, a la recerca de la connexió i a eliminar la síndrome d’abstinència en tornar a mostrar la seva vida ostentosa a tota la gent a qui li interessa ben poc el que fa .

Quan surto de treballar al vespre estic agafant el costum de quedar amb la colla d’amigues al voltant del bar de la plaça i xerrem sobre la nostra vida, les nostres inquietuds i les dificultats a què ens enfrontem al nostre dia a dia. Avui se’ns ha afegit un home que es trobava sol fent un cafè a la terrassa del bar. Ens ha explicat que

ell també està arribant molt just a final de mes i que està pensant a buscar-se un pis més petit i econòmic per així tenir una mica més de marge.

Dilluns, 7 d'agost del 2025

Sembla que cada cop la gent es relaciona més pel carrer. Tot i la calor, espais comuns com les biblioteques, bars, mercats, perruqueries, places i carrers estan tornant a ser espais de trobada d'un gran gruix de gent que tenia completament oblidat que aquests eren més que espais de trànsit o de quedada amb les amistats properes, sinó que eren espais veïnals, de socialització i comunitaris.

Ens han explicat des de l'Ajuntament que han estat treballant molt per poder restablir l'internet a la ciutat, que queden pocs dies i que no ens fiquem nerviosos.

88

Jo haig de dir que la sensació que tenia d'angoixa cada cop és menor i em sento molt millor. Em puc concentrar més amb tot el que faig, tinc molt més temps per fer tot allò que vull i estic coneixent i descobrint molts problemes compartits amb veïns, amics i coneguts. No tinc clar si prefereixo ser conscient de la realitat o seguir tal com era tot abans. La veritat és que conèixer la duresa de la realitat del teu entorn no és agradable, perquè la veritat ja tinc prou problemes en el meu dia a dia, però em fa sentir que no soc l'únic.

Dijous, 10 d'agost del 2025

Ahir a la nit van restablir la xarxa d'internet, va ser molt estranya la sensació que vaig tenir. En tornar a poder estar connectat vaig tenir tot un "tsunami" d'estímuls i informació que es va convertir en una angoixa titànica. En sortir de casa a poder explicar-ho a tot el grup amb qui ens reunim diàriament, em van explicar el mateix i que havien deixat el telèfon a casa perquè els generava molta por tornar a la vida que portaven abans.

L'Èlia, una de les companyes a qui he conegut en aquestes trobades, i ja podria dir que és fins i tot amiga, sempre ens proposa

idees magnífiques al grup que li passen pel cap. I aquella nit ens en va plantejar una que no vam dubtar ni un segon i ens vam preparar ràpidament per fer-la.

Aquest matí la xarxa d'internet del telèfon tornava a estar tallada i jo ben content he tornat a la feina. Després del "curro" hem quedat amb les companyes per parlar sobre la merda salari que ens paguen. Més tard em trobaré amb tot el grupet de cada vespre a la plaça, valorarem l'acció i potser en plantejem d'altres... qui sap si això va per llarg...

LA TERRA FERMA

91

Ainhara

- Ja et vaig dir que jo les volia verdes! Deia en Barri.

- I jo que les volia decorades amb brilli brilli, no et fot!
Au calla i apanya't, toca el que toca — responia, feroç, el Guerxo, mentre repartia les peres, com sempre.

Totes callaven perquè es tractava d'una situació recurrent i ningú volia afegir llenya al foc, no s'estilava d'ençà que la propietat de les terres era "col·lectiva".

- No és fantàstic, nois? Podem viure lliures, per fi, d'explotadors que ens alienaven del camp i la collita!! Alegreu-vos que tothom té el que necessita per viure! Afegia Lola, que venia d'una comuna del nord per ensenyar-nos a rentar la llana i preparar-ne els cabdells per a teixir.

-Doncs, sincerament, jo n'estic cansada de les mateixes discussions de sempre d'aquests dos, i també de la passivitat de la resta, que tot ho acata, com si fos sagrat! Replicava la Joana.

92

Com sempre, el silenci imperava quan el mínim bri de conflictivitat reeixia i la Joana se sentia cada dia més sola, més incompresa i menys valorada. Però aquell dia va decidir anar més enllà...

-I tu, Lola, que vens a recordar-nos que hem de perpetrar aquest silenci, pel bé comú, i a ensenyar-nos un ofici que ben pocs hem volgut aprendre lliurement, no cal que amaguis el teu interès personal a fer-nos creure que tot és fantàstic... Ho serà per a tu, que vas de poble en poble, de convidada especial, ensenyant les teves arts... Ai, sí, els encanta!! Però no a totes, saps? N'hi ha que romanem encasellades en unes dinàmiques de poder similars a les que tant odiàveu els populistes com vosaltres, quan encara existia la democràcia. I no ens fa pas lliures que ens toqui 1 kg de peres per cap i que ens ensenyin a rentar la llana per col·lectivitzar el saber popular!

El tumult es va començar a crear i la Lola cremava de vermella.

-Però tu de què vas? Va etzibar el Guerxo a la Joana. Només ets una adolescent rebel i cretina, de veritat et creus que tothom ha

de sortir-se amb la seva? Aquí ens hem d'adaptar, entre totes fer-ho tot i accontentar-nos amb el que ens toca. Ni més ni menys. Som totes iguals. I ja pots disculpar-te, amb la Lola, que ha fet un llarg camí només per ensenyar-nos el que sap.

-No em vull disculpar! No em vull conformar! M'és igual que tu dictis que només hi ha una manera de viure, no canviarà pas la meva mentalitat. Per a mi, això, no és ser lliure: haver de callar davant de situacions que m'irriten, haver de donar la raó i les gràcies tota l'estona per rebre una formació no desitjada, haver d'assumir que em toca viure la vida d'aquesta única manera... Si les preocupacions dels individus no us importen, vosaltres no m'importeu a mi!

La Dolores va mirar al Guerxo amb cara de pocs amics, exigint un càstig per a la Joana.

-Joaneta, ara sí que l'has feta bona...! Va cridar-li el Guerxo.

-Au, deixeu d'assenyalar-la, beneits! Es va immutar l'avi Coix.

-No ho veieu que té raó? Potser sí que en sou, de populistes! No recordeu quin era l'objectiu del canvi de sistema? Volíem evolucionar, créixer, transgredir les dinàmiques socials que tants anys ens han confrontat i ens han allunyat de l'harmonia amb nosaltres mateixos i amb la resta. Sembla que us heu cregut que el "bé comú" és un concepte concret, que coneixeu i domineu. Res més lluny de la realitat... Si us oblideu que cadascú té la seva percepció, necessitat i desig, us oblideu de la diversitat humana. És evident que no en som, d'iguals, i que no és tan senzill tenir el que és necessari per viure bé. Per què us tanqueu al debat? Per què us negueu a la reflexió davant del que la Joana manifesta i que, de ben segur, representa tot un gruix de la nostra societat? No us en recordeu, de les minories? Potser heu oblidat la importància de qüestionar l'ordre? La utopia no és pas un estadi fix superior, la utopia és un horitzó que motiva a avançar.

El silenci va tornar a imperar però aquest cop no era per por ni per

desídia... En l'ambient es respirava una preocupació inquietant.

-Avi Coix, què farem quan no hi siguis? Es va atrevir a preguntar un altre jove.

-És necessari que us feu fortes, que sigueu valentes i que no deixeu d'alçar la veu contra allò que us molesta.

-Però avi...

-Prou! Va dir la Lola mentre el Guerxo se la mirava atemorit.

— Està bé, canalla, demà en tornarem a parlar. Ara, tothom a treballar!

El murmuri es va anar dissolent amb la multitud.

Aquella nit, els joves del poble, empesos per la Joaneta, es van reunir amb l'Avi Coix i alguns adults més que volien debatre sobre el que havia passat i buscar solucions per tal que ningú més hagués de sentir-se reprimat a l'hora d'expressar-se. També van pensar un pla alternatiu en cas que la Lola, el Guerxo i els seus seguidors no volguessin cooperar...

94

-Com vols que cooperin, Avi, aquesta colla d'egòlatres? Sempre ha estat el mateix... S'acaba un règim autoritari i en comença un que a priori sembla millor però acaba reproduint la mateixa merda! La qüestió és que passi el que passi sempre hi ha qui és ignorat i amenaçat amb càstigs. O pitjor... amb el desterrament! Digué l'Emili tot escalfant l'ambient.

-No us espanteu si us fan fora. Respongué calmadament l'Avi.

Demostraran la seva inconsistència, i vosaltres, si sou uns quants i us organitzeu bé, sereu un exemple de resiliència, superació i lluita per al futur. Recordeu que quan tot es donava per perdut, després de la guerra, unes quantes van anar semblant el que avui dia entenem per comunitat, van okupar pobles i terrenys abandonats i hi van construir a poc a poc les seves noves cases. No necessiteu que us donin permís per treballar la terra, aprofiteu tot el que sabeu i busqueu un nou lloc d'on neixin múltiples aprenentatges i vivències que enriqueixin el món.

-Té raó, l'única manera de fer-los entrar en raó és rebel·lant-nos! En grup! Hem de demostrar que no tenim por! Cridà Joaneta.

L'endemà, a l'hora de l'esmorzar popular, la Lola va agafar torn de paraula la primera. Mentrestant, la Joaneta, l'Avi Coix, l'Emili i tota la collada que s'havien reunit la nit abans, es miraven amb complicitat per posar en marxa el seu pla secret. "Després que parli la capitana comencen les consignes" va dir la Joaneta a l'orella a la seva companya.

PORCINO

97

Jordi Poch i Sabaté

Danys col·laterals

L'Hortènsia està fatal. De les mans. Li fan mal les mans. I el cap. Sovint, l'ataquen les migranyes. Mentre, cada dia, durant més de vuit hores, passen per les seves mans milers de trossos de carn que cal especejar per acabar ocupant espai a neveres i congeladors de totes les cases. El conegut progrés, envoltat de patiment animal i humà. Envasat al buit, en plàstic alimentari i pòrex. I una bona etiqueta.

Una feina esgotadora, rutinària, mecànica i constant. Com tantes altres. Fa més de quatre anys que està al mateix torn i ocupant el mateix lloc. Està farta de demanar que algú li miri les mans. No que li tirin el tarot, per això ja hi ha la Mbaia, que li fa gratis.

El doctor Rovira tan sols li diu que és normal, fruit de la feina mecànica que fan els tendons. Diu que procuri fer estiraments abans i després de cada jornada laboral. Li recomana també unes sessions de fisioteràpia, que no pot pagar.

Hauria d'agafar la baixa, però sap que si ho fa...

98

Està farta de prendre relaxants musculars per poder continuar treballant i que la cadena no pari. Per res. La cadena no es para. T'ho pots tatuar si vols.

Paisatge nord

-Mira, veus... tot això és blat.

-I dius que tots aquests camps de blat no són per al consum humà?

-La majoria es destina al consum animal.

-Així que La Fàbrica ha anat engolint tot allò que necessitava, sense comptar amb la natura.

-El progrés poc que hi compta amb la Natura!

-Canvia i ordena el paisatge al seu desig, alterant tot l'entorn. El dany, com veus, és irreparable.

Amor

La Dina és vegana i treballa a la cadena. Insemina les truges. Li agraden molt els animals. Des de petita. A casa tenien granja i sempre volia estar al corral. Té l'esquena herniada de fer la mateixa feina durant més de vuit hores al dia durant els darrers dos anys. No suporta La Fàbrica i somia que la vol cremar. Mira al voltant i veu les desigualtats. El racisme. Els torns inacabables, les injustícies; els abusos de poder. Veu el patiment. Més aviat el sent. S'olora. I és molt difícil no acostumar-s'hi.

S'incorpora amb el temps i amb naturalitat, tot i que al principi creus que no t'hi acostumaràs mai. Al que no t'acostumes és a la mort. Tot i conviure-hi diàriament. Ja no és una olor. Va més enllà. I la sent.

Pots inseminar les truges de dues maneres. Com diu La Fàbrica o com fa la Dina. El mètode de la indústria necessita fredor i eficiència. La Dina no es pot prendre el seu temps a cada inseminació. Com feia abans. Acaronant cada animal com si fos seu. Quan els seus pares tenien la seva granja. La recorda molt. Com, apropant-s'hi amb la cara, sentia la pell, la seva fredor. Explicant a cada truja allò que li anava a fer: netejar-li la vulva amb suavitat, i amb delicadesa, introduir la via fins a l'úter.

99

Abús

En Malik ve del Senegal. Té estudis universitaris que aquí no li convaliden. Li agradaria trobar una feina vinculada a la cultura. Durant molts anys ha fet de pescador. Però ara està en terra de secà. Està indignat. Ell no pot treballar a La Fàbrica. El van fer fora i està vetat en alguns entorns. Per sort, en aquest cas, està sol. Res a perdre. També la voldria cremar, com la Dina, però encara no es coneixen. El comunicat de l'empresa deia que el feien fora per no complir amb els seus deures com a treballador i per agitar els seus companys en contra dels directius i alguns encarregats. El comunicat del Malik deia que havia patit abusos de poder, actituds racistes per part de directius i encarregats llepaculs.

Paisatge sud

- Mira, veus tot allò?
- Observa atentament...
- Són granges.
- I allò que es veu allà tan majestuós és...?
- És... La Fàbrica.
- I aquesta olor?
- ... per cert, d'aquesta aigua, no en begos.

Futur incert

100

Els vegans, finalment, havien accedit a La Fàbrica des de feia dies. S'havien fet forts i n'havien pres el control. Van saber resistir molt bé l'embat carnívor. Feia anys que preparaven la Revolució. Van comptar amb la complicitat d'algunes treballadores de La Fàbrica, que s'estaven convertint. Tot i que no va ser gens fàcil, degut a les intransigències d'alguns carnívors que encara mantenien posicions de poder, tot i que havien adquirit el compromís revolucionari de desintoxicar-se i deixar de consumir carn de forma compulsiva; malgrat el seu compromís explícit, alguns, encara es resistien a admetre-ho, i s'enrocaven en posicions absurdes. Però eren minoria. Alhora, calia sumar altres sectors que tendien més al vegetarianisme, o bé eren més laxes en alguns aspectes que els vegans més radicals no tolerarien. A més, s'hi afegien altres consideracions, com quin model calia seguir. Si es podrien aprofitar les mateixes estructures o bé calia fer-ne de noves.

Després de moltes discussions entre els partidaris de cremar-la i alguns reformistes, es va arribar a un acord final. Després va ser el torn entre els vegans més radicals i els vegetarians més moderats. Després, unes esmenes a considerar per part dels anarcovegans i els veganostalinistes, que s'estaven a punt de matar. Finalment, es va llegir un comunicat que desgranava, primerament, la barbàrie que havien patit els animals al llarg de la seva vida: una vida de merda i de patiment diari. Un camp d'extermini. Seguit d'un llarg etcètera

d'abusos laborals i pràctiques de màfia; posteriorment, van desgranar tot un seguit de mesures urgents que el comitè revolucionari havia previst, no sense discussions dels sectors de sempre.

Tot un programa d'acció i pràctica revolucionària. Els treballadors que s'uniren a la revolució van passar a controlar els mitjans de producció. Alguns van fugir creient que els llevarien la vida.

Altres no podien suportar imaginar una vida que no fos carnívora. La resta va acceptar continuar treballant, sent dependents i assistint a cursets per deixar de menjar carn compulsivament.

Les cadenes deixarien de transportar canals de carn. Passarien per allí bròquils, pastanagues i porros. Altres sales serien adequades per a la transformació de vegetals per elaborar-los de diverses maneres. Sucs, plats preparats, cremes i sopes. També smoothies i kombuchas, és clar.

Les granges deixarien de funcionar. S'hi criarien animals però en llibertat i no per al consum humà. Els animals recuperarien el seu terreny natural.

Altres sales serien modificades i adaptades per fer altres elaboracions i diversificar els productes i els seu derivats. Les grans neveres que conservaven la carn passarien a conservar verdures, fruita, cereals, hortalisses i llegums. Les sales de curació passarien a ser fumadors per fer embotits i salsitxes veganes. Els camps de cereals passarien a ser per al consum humà. Les granges, reconvertides en molins de farina o bé d'oli. Moldrien gra per fer-ne farina i després en farien pa. I cultivarien horta, i fruiters per poder fer-ne melmelades i diverses conserves. I podrien elaborar pasta seca. I replantarien lleguminoses i vinya. I oliveres. Farien el seu vi i el seu oli. Recuperar la fruita seca. Cultius que en la seva majoria havien anat desapareixent a mesura que la gent es convencia que allò era el millor que els podia passar.

Ara, el paisatge canviarà molt.

El Malik i la Dina ho van celebrar fent pastissos de pastanaga i carbassa.

Presentat el 15 de març del 2024

**1r relat premiat:
Un dels contes de Smeraldo
Joel Presseguer Camps**

**2n relat premiat:
Viatge d'anada
Paula R. Ainsa**

**2n relat premiat:
El nervi de la llibertat
Esther Sancho i Pau Juvillà**

Social

¡LIBERTAD!!

¡Escucha, compañera!

La humanidad ensangrentada por los tiranos de todas las especies, por la miseria y la injusticia a través de los siglos, hoy despierta ante el dolor que la aniquilaba, se levanta exhibiendo su cuerpo hambriento de libertad y justicia. Y con la mirada expresiva del que ve brillar en el horizonte la luz que debe iluminarnos en el porvenir, te pide vengas a su ayuda puesto que aun estás a tiempo.

Es preciso que todas destierres el error hecho presa en vosotras de que vuestra misión es realizar aquellos trabajos secundarios que repugnan al hombre. No podéis continuar siendo el elemento que nace y se desarrolla con la única finalidad de ser la continuadora de la especie; ser madres, no como vosotros desearíais serlo; madres que siendo muy buenas, amando tiernamente a sus hijos, no tienen los conocimientos necesarios para hacer de ellos hombres en toda la acepción de la palabra.

Y de nada os sirven los esfuerzos hechos para conseguir que vuestro hijo sea feliz en todos los aspectos de la vida, puesto que abandonados en el Océano que es esa vida, ven agotarse sus fuerzas ante tanto obstáculo acumulado.

¿Cuántas de vosotras podéis estar satisfechas de haber conseguido vuestro objetivo? Yo os invito compañeras a que paséis recuento y llegaréis a la conclusión de que ninguna ha logrado para su hijo lo que se proponía, porque la sociedad estatuida sobre bases dispares a las marcadas por la

naturalidad, impide que la felicidad sea un hecho palpable.

Es preciso seguir la ruta que nos ha marcado nuestra Madre Naturaleza.

Tu, mujer, eres un ser que vives al mundo con una constitución física diferente al hombre; sin ser inferior ni superior, tu misión en la vida es diferente a la de él; sin tí es imposible la continuación de la vida; sin él también existe esa misma imposibilidad. Luego para que la humanidad se perpetue sois ambos imprescindibles, sois un complemento mutuo.

Si en la perpetuación de la especie tenéis la ineludible obligación de cooperar en la conservación de la misma también debe hacerse extensiva esa colaboración. Y para conservar la especie es preciso librarla de tanto microbio maligno que tienen por nombre, injusticia, autoritarismo, guerra, tiranía y tantos otros.

Tu cerebro, compañera, tiene las mismas facultades que el del hombre. ¡házle trabajar! Estudia, que si te lo propones llegarás a descifrar en todos sus aspectos el problema de la vida; sabrás distinguir el bien, del mal, y cuando el primero lance sus haces luminosos a través de las tinieblas que cierran nuestro horizonte, debes dirigirte a él, como el buque sigue el resplandor del faro que señala el puesto acogedor.

¡Estudia, compañera; y haz presencia en el campo de la lucha por la libertad!

SOLEDAD ESTORACH.

TUS FUERZAS